UCHWAŁA NR XV/112/16
RADY GMINY I MIASTA ODOLANÓW

z dnia 12 lutego 2016 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Tarchały Wielkie na lata 2015 – 2022 oraz Planu Odnowy Miejscowości Gliśnica na lata 2016-2022

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1515 ze zmianami), Rada Gminy i Miasta Odolanów uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Zatwierdza się *Plan Odnowy Miejscowości Tarchały Wielkie* na lata 2015 – 2022 w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały, który przyjęty został uchwałą nr 2/15 Zebrania Wiejskiego sołectwa Tarchały Wielkie z dnia 1 kwietnia 2015 r.

2. Zatwierdza się *Plan Odnowy Miejscowości Gliśnica* na lata 2016 – 2022 w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszej uchwały, który przyjęty został uchwałą nr 2 Zebrania Wiejskiego sołectwa Gliśnica z dnia 1 lutego 2016 r.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Odolanów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr 2/15
Zebrania Wiejskiego Wsi Tarchały Wielkie
z dnia 1 kwietnia 2015 r.

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XV/112/16
Rady Gminy i Miasta Odolanów
z dnia 12 lutego 2016 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Tarchały Wielkie na lata 2015 - 2022

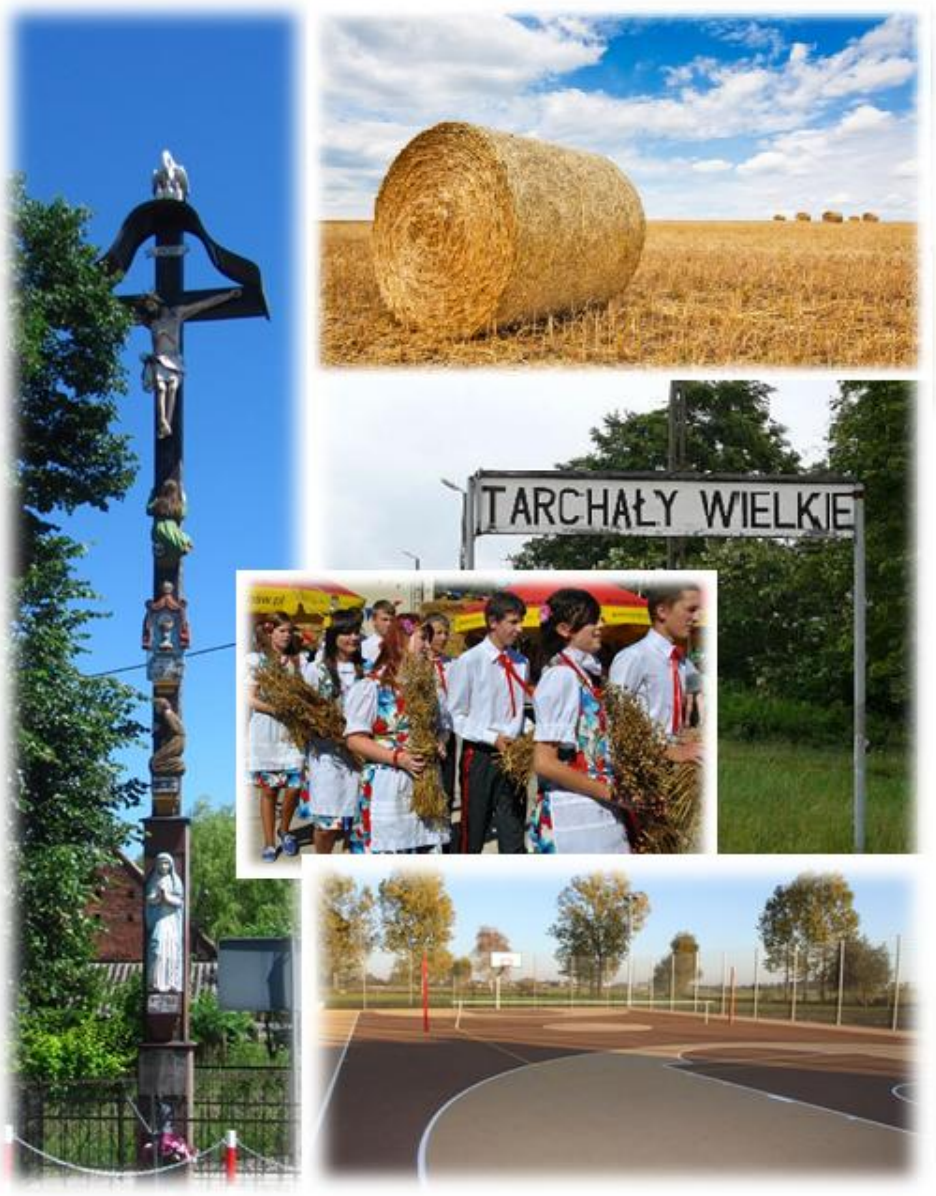

Mieszkańcy Wsi Tarchały Wielkie

- 2015 -

Spis treści

1. Wstęp ..... **s. 3**

2. Charakterystyka miejscowości Tarchały Wielkie..... **s. 5**

3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości ..... **s. 7**

- Dziedzictwo historyczne ..... s. 7
- Obiekty zabytkowe ..... s. 8
- Środowisko przyrodnicze ..... s. 9
- Warunki klimatyczne ..... s. 10
- Ludność ..... s. 11
- Rolnictwo ..... s. 13
- Gospodarka ..... s. 13
- Ochrona zdrowia ..... s. 14
- Instytucje i organizacje społeczne ..... s. 15
- Infrastruktura społeczna ..... s. 20
- Infrastruktura techniczna ..... s. 21

4. Analiza SWOT ..... **s. 25**

- Mocne strony ..... s. 25
- Słabe strony ..... s. 25
- Szanse ..... s. 26
- Zagrożenia ..... s. 26

5. Wizja rozwoju wsi Tarchały Wielkie oraz cele ..... **s. 27**

6. Opis planowanych zadań w 7–letniej perspektywie wraz z szacunkowym kosztem ..... **s. 31**

7. Opis i charakterystyka obszarów związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne ..... **s. 36**

8. Sposób realizacji, monitorowania i komunikacji społecznej planu ..... **s. 38**

- Zasady realizacji planu ..... s. 38
- Sposoby monitorowania, oceny i aktualizacji planu ..... s. 38
- Komunikacja społeczna ..... s. 39

1. Wstęp

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską będącą członkiem Unii Europejskiej. Zasadniczym celem tego wyzwania jest wzmocnienie działań służących zmniejszaniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Rozwój i odnowa wsi zakłada podejmowanie takich działań, które będą przyczyniać się do poprawy warunków życia ludności wiejskiej w sposób zapewniający zachowanie walorów środowiskowych i kulturowych. Działaniami tymi mają być m.in. rozwój infrastruktury oraz zapewnienie mieszkańcom i przedsiębiorcom dostępu do usług, a także rozwój funkcji kulturowych i społecznych, w tym rekreacyjno-sportowych.

Plan Odnowy Miejscowości Tarchały Wielkie jest kompleksowym dokumentem określającym strategię społeczno-gospodarczego rozwoju wsi na lata 2015 – 2022. Przygotowanie Planu poprzedził proces konsultacji społecznych i szereg spotkań z mieszkańcami Tachał Wielkich (udział: społeczność lokalna, członkowie organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, samorząd). Plan był przedmiotem dyskusji Rady Sołeckiej Sołectwa Tarchały Wielkie.

Zapisy niniejszego Planu są spójne z celami zawartymi w Strategii Rozwoju Kraju 2020 oraz Strategii Europy 2020. Plan wpisuje się w założenia Strategii Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, jest zgodny ze Strategią Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025 oraz realizuje politykę zawartą w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012 -2020.

Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę miejscowości, jej historię, analizę zasobów służącą przedstawieniu stanu rzeczywistego, analizę SWOT, planowane kierunki rozwoju oraz działania. W Planie przedstawiono również opis, szacunkowy koszt i harmonogram przedsięwzięć planowanych do realizacji, opis i charakterystykę obszarów związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, a także system wdrażania i monitorowania Planu łącznie z systemem komunikacji społecznej.

Plan Odnowy Miejscowości Tarchały Wielkie jest planem otwartym, który będzie mógł być aktualizowany w zależności potrzeb i uwarunkowań finansowych oraz od stopnia potrzeb, możliwości i dostosowania różnych dziedzin życia do realiów uczestnictwa w Unii Europejskiej.

Wymienione w dziale 6 „Opis planowanych zadań w 7-letniej perspektywie wraz z szacunkowym kosztem” koszty nie są związane jakimikolwiek zapewnieniami ich przyznania zarówno ze strony Gminy, jak i innych źródeł. Dopiero starania mieszkańców, wsparte ze strony innych podmiotów, mogą sprawić, że zostaną uznane i wspomogą rozwój wsi.

Struktura Planu Odnowy Miejscowości

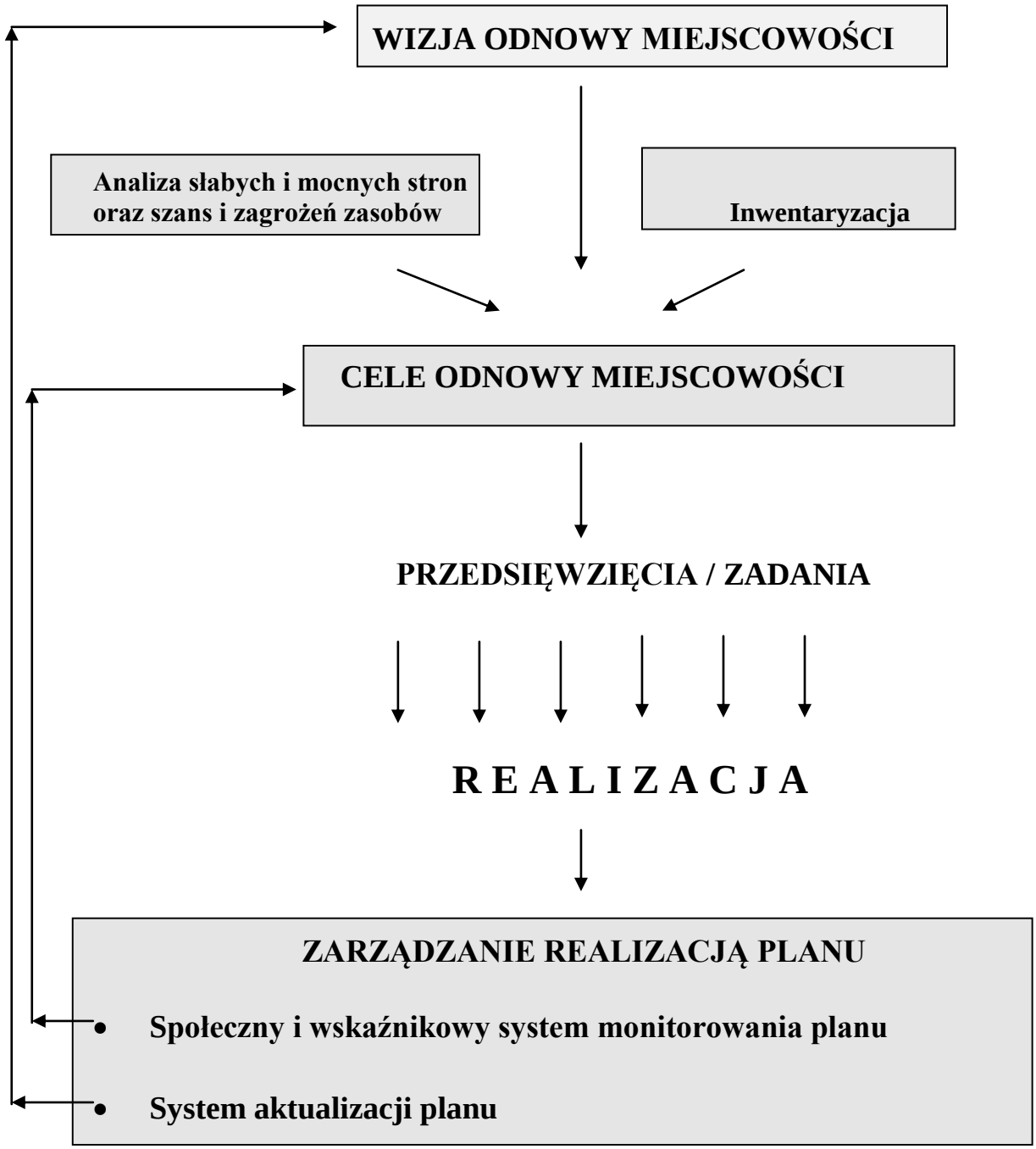

2. Charakterystyka miejscowości Tarchały Wielkie

Wieś Tarchały Wielkie położona jest nad rzeką Barycz, przy drodze wojewódzkiej Ostrów Wielkopolski - Odolanów, przy linii kolejowej Ostrów-Oleśnica, około 3 km od Odolanowa i około 11 km od Ostrowa Wielkopolskiego. Miejscowość znajduje się częściowo na terenie Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy oraz w całości na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska.

Tarchały Wielkie - położenie na mapie powiatu

Tarchały Wielkie na tle 16 sołectw gminy Odolanów

Źródło: Urząd Gminy i Miasta w Odolanowie

Całkowita powierzchnia Tarchał Wielkich wynosi 11,03 km^2 co stanowi 8,11 % ogólnej powierzchni Gminy. Jest to największa miejscowość pod względem ludności w gminie. Na koniec 2014 roku we wsi mieszkało 1 350 osób tj. 9,05 % ogólnej liczby ludności zamieszkałej w gminie Odolanów. Mieszkańcy Tarchał to w sporej części rolnicy dorabiający dodatkowo w miejscowych lub znajdujących się głównie w Odolanowie i Ostrowie Wielkopolskim zakładach pracy. We wsi działa wiele organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Miejscowe społeczeństwo cechuje otwartość, życzliwość, gościnność, zaangażowanie w realizacji wspólnych inicjatyw oraz przyjaźń.

Przestrzenny układ zabudowy

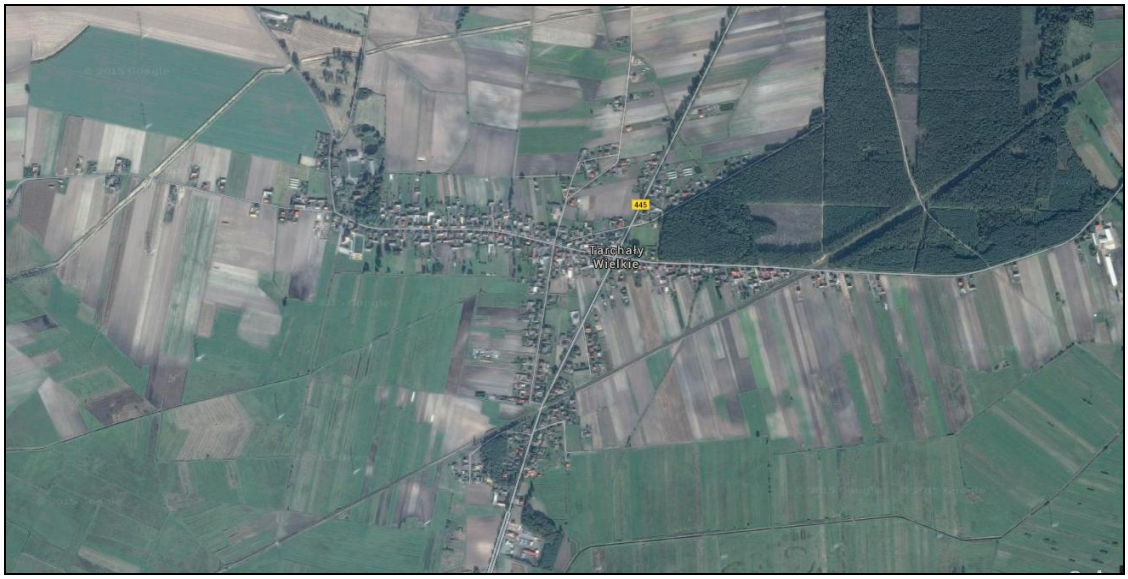

Architektoniczny układ zabudowy

ul. Kwiatowa

ul. Szkolna

Skrzyżowanie – centrum wsi

Skrzyżowanie – droga wojewódzka

Źródło: www.google.pl/mapsI

3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Dziedzictwo historyczne Tarchał Wielkich

Najstarsza wzmianka o Tarchałach pochodzi z 1271 roku. Nazwa osady pochodzi od rycerza Dzierżysława Tarchała. Około 1388 roku, dzięki ożenkowi z Tomisławą, wdową po kasztelanie moderskim, bierze Srodzko Małe i Wielkie w okolicy Mosiny i Czempina. Liczna rodzina pozostająca w rodowej miejscowości już w 1498 roku dzieli się wsią Tarchały. W 1579 roku właścicielami wsi byli Jakub Boninski i Paweł Krąkowski herbu Trąby oraz Tarchalscy herbu Zagłoba. Tarchałowie wymieniani są również jako właściciele w 1618 roku a także w latach trzydziestych XVII w. kiedy właścicielem był Stefan Tarchalski. Wioska była wsią szlachecką. W 1649 roku Tarchały kupił Bogusław Leszczyński herbu Wieniawa i włączył je w obręb dóbr przygodzickich. Od tego czasu nie ma już w dokumentach wzmianki o rodzie Tarchalskich. Pozostała tylko nazwa wioski Tarchały. Odtąd wieś jest w rękach kolejnych właścicieli Przygodzic. W 1773 r. do dworu w Tarchałach należą: folwark i wieś oraz folwark i wieś Gorzyczki. W 1789 roku cała miejscowość liczyła 34 dymy (domy z kominami) i 314 mieszkańców. Na początku XIX w liczba mieszkańców się zmniejszyła. Źródła podają, że w 1812 roku miejscowość liczyła 35 dymów i 300 mieszkańców wraz z gospodą Przerwą. W latach 30 tych. XIX w. obok folwarku istniała kuźnia pańska, rozebrana w drugiej połowie XX w. i druga karczma na środku wioski. Było też 20 gospodarstw włościańskich.

W 1793 roku ziemia odolanowska a więc i Tarchały znalazły się pod zaborem pruskim. W 1858 roku prusacy wybudowali szosę z Odolanowa przez Tarchały do Ostrowa przecinając wszystkie pola uprawne na 2 części. Pod koniec XIX w. Tarchały rozdzielono na Tarchały Wielkie, obejmujące folwark liczący 1374 morgi (344 ha) i Tarchały Małe. Folwark w tym okresie wchodził w skład dóbr przygodzickich, których właścicielami byli Radziwiłłowie. Ziemia jak i cały folwark były wydzierżawiane. Ostatnimi dzierżawcami byli Franciszek Grądzielewski i Zygmunt Krzyżanowski. Dzierżawcy mieszkali w budynku – pałacu, który został wybudowany w pierwszej połowie XIX w. W 1909 roku przez Tarchały Wielkie przeprowadzono tory kolejowe, które łączyły Ostrów Wlkp. z Oleśnicą.

W latach 1930 – 1931 przeprowadzono parcelację ziemi folwarcznej. Pozostałość około 73 ha tzw. resztówkę kupił Tomasz Kuczkowski z Pieruszyc k/Pleszewa. Parcelacja bardzo wzmocniła tarchalskich włościan, którzy łaknęli ziemi.

Obiekty zabytkowe

Z zachowanych obiektów zabytkowych w Tarchałach Wielkich na uwagę zasługuje zabudowa podworska z XIX/XX wieku oraz krzyż przydrożny Pawła Brylińskiego z 1885 roku.

Krzyż przydrożny Pawła Brylińskiego z 1885 roku - wędrując po ziemi ostrowskiej i gminie Odolanów można jeszcze natknąć się gdzieniegdzie na wspaniałe, wielofigurowe przydrożne krzyże. Ich twórcą na tym terenie był XIX-wieczny rzeźbiarz ludowy – Paweł Bryliński. Urodził się w 1813r. w Wieruszowie, ale życie swoje związał z ziemią ostrowską. Ślady jego działalności odnaleźć można w okolicach Odolanowa, Ostrowa Wlkp., Pleszewa i Wieruszowa. Zwłaszcza w okolicy Odolanowa zachowało się dużo rzeźb. Głównym tematem każdego krucyfiksu jest historia Ukrzyżowania i Odkupienia, zajmująca frontalną część krzyża. Z ogromnego, 45-letniego dorobku artysty, obejmującego kilkadziesiąt krzyży i słupów oraz ogromną liczbę mniejszych rzeźb z kapliczek, do naszych czasów zachowało się 11 krzyży, 1 słup oraz około trzydziestu pojedynczych rzeźb. W Tarchałach Wielkich znajduje się dobrze zachowany wielofigurowy krzyż przydrożny. Centralną postacią jest oczywiście postać Chrystusa Ukrzyżowanego. Na szczycie krzyża znajduje się postać łabędzia, poniżej min. postać. św. Marii Magdaleny siedzącej na czaszce, Matki Bożej Bolesnej czy też tarczy z narzędziami Męki.

Zabudowa podworska z XIX/XX wieku. Ruina domu po właścicielach Kuczkowskich (byłe PGR-y).

Środowisko przyrodnicze

Wieś Tarchały Wielkie leży w południowo - zachodniej części województwa wielkopolskiego pod szerokością geograficzną północną 53° 35$^{´}$ i wschodnią długością geograficzną 17° 42$^{´}$ na wysokości od 118m. do 131m. nad poziomem morza, na początku wielkiej Doliny Głogowskiej zwanej Kotliną Odolanowską, która stanowi teren chronionego krajobrazu z rzadkimi okazami fauny i flory. Rzeźba terenu na obszarze powiatu ostrowskiego jest pochodzenia polodowcowego. Wywarł na nią wpływ okres lodowcowy, przede wszystkim zlodowacenie środkowopolskie, w czasie tzw. stadiatu Warty (ok. 150 tysięcy lat temu). Pod naciskiem mas lodowca powstała równina moreny dennej - Wysoczyzna Kaliska. Występują tu czwartorzędowe gliny zwałowe oraz piaski, żwiry i głazy polodowcowe. Spiętrzone przez czoło lodowca starsze warstwy podłoża przeniesione ze spychanym przez niego materiałem skalnym, utworzyły morenę czołową - Wzgórza Ostrzeszowskie, Twardogórskie. Spływające z topniejącego lodowca w kierunku zachodnim wody, hamowane przez pas wzgórz morenowych, wyżłobiły Kotlinę Odolanowską z Pradoliną Baryczy. Na tak ukształtowanym terenie znajduje się makroregion – Obniżenie Mielicko -- Głogowskie, a w jego obrębie mezoregion – Kotlina Milicka (zwana też Odolanowską), na której w całości znajduję się wieś Tarchały Wielkie.

Przez południową część ziem tarchalskich przepływa ze wschodu na zachód rzeka Barycz z dopływem kanału „C". Barycz jest po Prośnie, największą rzeką opisywanego Regionu. Rzeka (dł. 138 km, pow. dorzecza 5526 km2) płynie ze wschodu na zachód i uchodzi do Odry pod wsią Wyszanów w woj. lubuskim. Dolina rzeki ma częściowo charakter bagnisty.

Okolice miejscowości to nieskażone środowisko naturalne i zróżnicowany krajobraz. Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe związane z interesującą florą i fauną tego rejonu, stanowią wspaniałe zaplecze wypoczynkowe, edukacyjno-ekologiczne i klimatyczne. Na uwagę zasługuje w szczególności znajdujące się w okolicy wsi obszary chronione:

1. Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy" utworzony w 1996 roku w celu zachowania wartości przyrodniczych, krajobrazowych i historyczno-kulturowych. Na obszarze parku występują: 42 gatunki roślin chronionych, 30 gatunków ryb, 13 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 166 gatunków ptaków lęgowych i 51 gatunków ssaków.

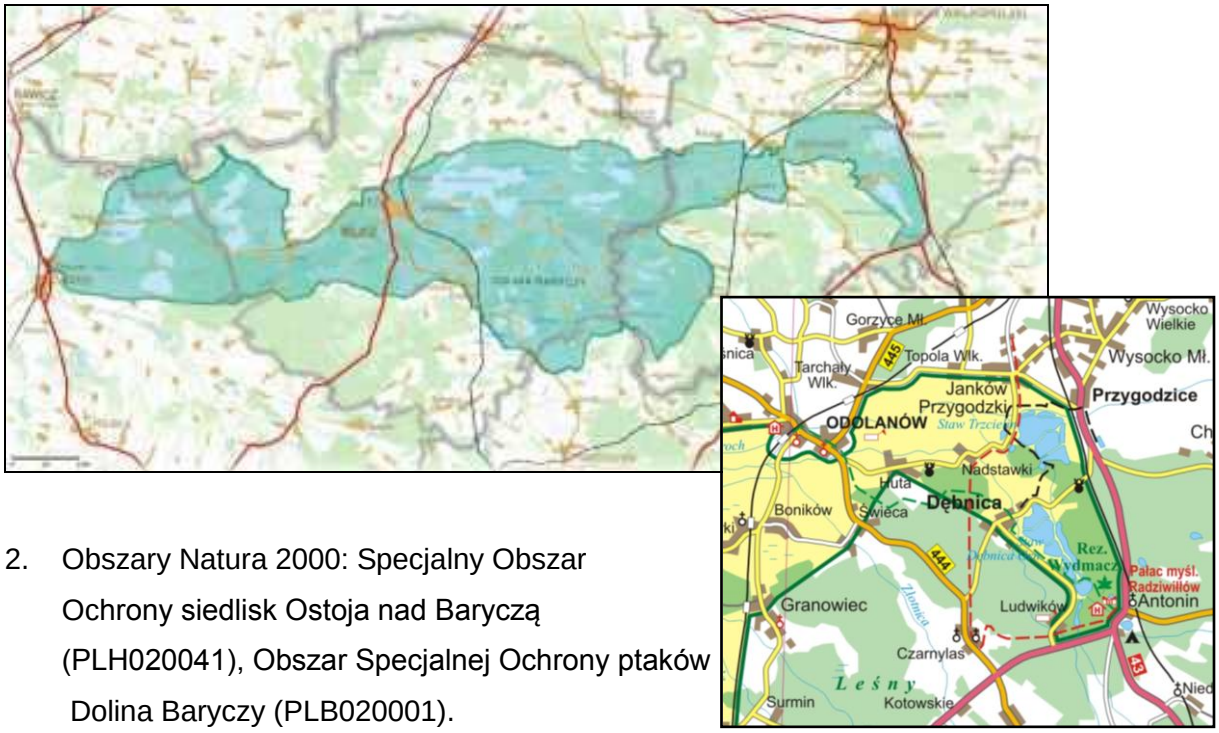

2. Obszary Natura 2000: Specjalny Obszar Ochrony siedlisk Ostoja nad Baryczą (PLH020041), Obszar Specjalnej Ochrony ptaków Dolina Baryczy (PLB020001).

3. Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska". Obszar utworzony 1995 roku w celu ochrony obszaru zbliżonego do naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu warunków do wypoczynku i turystyki w środowisku o znaczących walorach przyrodniczych.

Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne panujące w regionie klimatycznym "Kraina Wielkich Dolin", gdzie jest położona wieś, należą do umiarkowanych i w dużej mierze uwarunkowane są wpływami mas powietrza polarno-morskiego i polarno-kontynentalnego. Amplitudy temperatury są tutaj mniejsze niż przeciętne w Polsce, wiosny i lata są wczesne i ciepłe, zimy łagodne z nietrwałą pokrywą śnieżną, zalegającą około 40 do 60 dni. Charakterystyczna dla tej strefy jest także dość duża liczba dni ciepłych z pogodą pochmurną bez opadu, która wynosi około 60. Dni słonecznych rejestruje się tu średnio około 40, natomiast pochmurnych około 205. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 8,2oC, najchłodniejszym styczeń -2,2oC. Ujemne temperatury występują od grudnia do 1 marca włącznie. Najwyższe opady w ciągu roku, odnotowywane są w miesiącach letnich, najniższe w miesiącach zimowych od stycznia do marca. W okresie wegetacyjnym (od kwietnia do września) średnie opady wynoszą 333 mm Średnia roczna wilgotność powietrza przekracza 80%. Pewien swoisty mikroklimat wprowadzają kompleksy leśne poprzez większą wilgotność powietrza, zaciszność, zacienienie. Wpływają łagodząco na dobowe i roczne wahania temperatur.

Ludność

Według ewidencji Urzędu Gminy i Miasta w Odolanowie na koniec 2014 roku we wsi Tarchały Wielkie mieszkało 1 350 osób tj. 9, 05 % ogólnej liczby ludności zamieszkałej w gminie Odolanów.

Struktura ludności (pobyt stały i czasowy) gminy z podziałem na sołectwa, w tym liczba mieszkańców miasta Odolanów

Lp.	*Miejscowość*	*Liczba mieszkańców stan na dzień 31.12.2014r.*
1	Odolanów	5 372
2	Baby	182
3	Bonikόw	600
4	Garki	779
5	Gliśnica	335
6	Gorzyce Małe	382
7	Nadstawki	219
8	Huta	595
9	Kaczory	193
10	Nabyszyce	651
11	Raczyce	1 318
12	Świeca I	991
13	Świeca II	
14	Tarchały Małe	199
15	Uciechów	1 063
16	Wierzbno	687
17	**Tarchały Wielkie**	**1 350**
Razem		**14 916**

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Odolanów

Jak wynika z powyższego zestawienia Tarchały Wielkie są największym sołectwem w gminie Odolanów. Zbliżona liczba mieszkańców tj. powyżej 1 tys. osób występuje jedynie w Raczycach oraz Uiechowie.

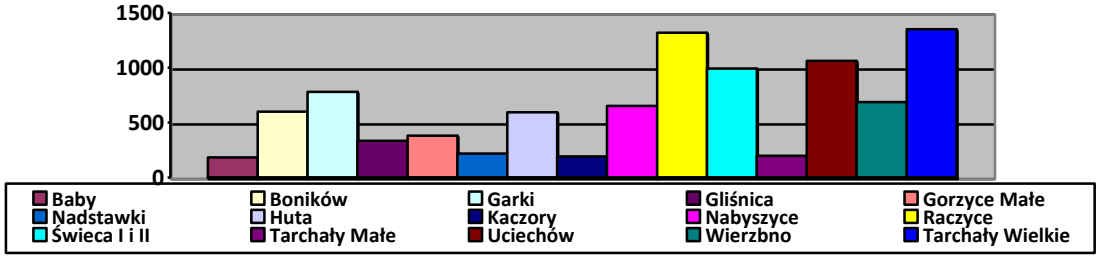

Struktura ludności gminy Odolanów i miejscowości Tarchały Wielkie (pobyt stały i czasowy) w latach 2011 - 2014.

Rok	*Gmina Odolanów*	*Tarchały Wielkie*
2011	14 697	1 340
2012	14 775	1 341
2013	14 826	1 340
2014	*14 916*	*1 350*

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Odolanów

Struktura ludności w Tarchałach Wielkich w latach 2011-2014 nie ulegała dużym zmianom. Najmniej osób zamieszkałych w sołectwie było w 2011 i 2014 roku. W roku 2011 liczba mieszkańców w stosunku ogólnej liczby mieszkańców zamieszkałych gminę Odolanów stanowiła 9,11 % a w 2013 roku 9,03 %. W roku 2014 liczba mieszkańców zwiększyła się o 10 osób.

Miejscową ludność stanowią w przeważającej większości pracownicy dojeżdżający do zakładów pracy rozmieszczonych głównie w Odolanowie i Ostrowie Wielkopolskim oraz rolnicy i prywatni przedsiębiorcy a także ich pracownicy. Sporą część mieszkańców stanowią emeryci, renciści i osoby bezrobotne.

Struktura ekonomiczna mieszkańców w miejscowości Tarchały Wielkie (pobyt stały) – stan na 31.12.2014r.

Przedział wiekowy	*Kobiety*	*Mężczyźni*	*Ogółem*
17 lat i mniej	133	126	259
18-60 lat	409	420	829
61 lat i więcej	132	96	228
			1 316

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Odolanów

Analizując powyższe zestawienie można stwierdzić, że kobiety stanowią nieco liczniejszą grupę mieszkańców tj. ponad 51,2 %. Najliczniej reprezentowana jest grupa osób w wieku produkcyjnym. Na koniec 2014 roku było 420 mężczyzn oraz 409 kobiet w wieku od 18 do 60 lat. Drugą co do wielkości grupę stanowiły dzieci i młodzież do lat 17 tj. około 19,68 %.

Rolnictwo

Podstawą utrzymania części mieszkańców Tarchał Wielkich jest rolnictwo. Użytki rolne zajmują wraz z łąkami 1102,7204 ha. Na terenie Tarchał Wielkich ziemie uprawne są stosunkowo niskiej klasy (głównie klasa V). Od wioski na południu od centrum wsi do torów kolejowych przeważają łąki i pastwiska. Od wschodu do lasu i dalej za lasem, w kierunku Topoli Wielkiej, przeważają ziemie lekkie i piaszczyste. Od wioski na północ i północny zachód – ziemie IV-V klasy (wyjątek stanowią ziemie po parcelacji ziem dóbr radziwiłłowskiej w 1931/32). Większość gruntów rolnych występujących na terenie sołectwa stanowią gleby o przeciętnej kulturze, na których uprawia się głównie zboża (żyto, pszenżyto, pszenicę i rzepak) oraz, na mniejszym areale, ziemniaki. Hodowla trzody chlewnej oraz bydła mlecznego na większą skalę prowadzana jest w kilku gospodarstwach, obecna jest również hodowla drobiu. Przewaga niskich klas gruntów jest przyczyną zaliczenia Tarchał Wielkich do terenów o niekorzystnych warunkach gospodarowania.

Struktura gospodarstw rolnych w miejscowości Tarchały Wielkie – stan na 31.12.2014r.

Grupa	*Wielkość gospodarstw*	*Ogólna liczba gospodarstw*
K1	0-1 ha	235
A	1-2 ha	80
B	2-5 ha	64
C	5-7 ha	11
D	7-10 ha	15
E	10-15 ha	10
H	15-999,9 ha	7
RAZEM	-	**422**

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Odolanów

Gospodarstwa rolne, to w większości gospodarstwa małe od 0 do 1 ha. Drugą co do wielkości grupą stanowią gospodarstwa od 1 do 2 ha. Na koniec 2014 roku w Tarchałach Wielkich było 422 gospodarstw rolnych, w tym powyżej 1 ha – 187 gospodarstw. Tzw. dużych gospodarstw sprofilowanych na określony typ działalności rolnej jest 7.

Gospodarka

Według systemu rejestracji podmiotów gospodarczych Urzędu Gminy i Miasta Odolanów na terenie Tarchał Wielkich na koniec roku 2014 zarejestrowanych było 56 podmiotów wg sekcji EKD, z czego 8 podmiotów należało do sektora prywatnego – handel hurtowy i detaliczny. Największa grupę zarejestrowanych

podmiotów na terenie wsi stanowił sektor – budownictwo. Istniejące firmy nie zapewniają wystarczającej ilości miejsc pracy dla wszystkich mieszkańców miejscowości. Pozostała część mieszkańców Tarchał Wielkich znajduje zatrudnienie w pobliskim Odolanowie oraz Ostrowie Wielkopolskim. Według szczegółowej analizy struktura gospodarcza kształtowała się następująco:

Tabela nr Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji EKD

Ogółem	*W tym*					
	działalność produkcyjna	**budownictwo**	**handel hurtowy i detaliczny**	**hotele i restauracje**	**transport, gospodarka magazynowa i łączność**	**Pozostałe**
56	7	21	8	1	2	17

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Odolanów

Ochrona zdrowia

W miejscowości Tarchały Wielkie brak jest zakładu opieki zdrowotnej. Mieszkańcy, w zakresie podstawowej opieki medycznej, korzystają z usług lekarzy rodzinnych w następujących Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej w Odolanowie.

Pierwsza pomoc medyczna w ramach Zintegrowanego Systemu Ratownictwa realizowana jest przez Zespół Ratownictwa Medycznego typu „R” w Odolanowie.

W przypadku konieczności hospitalizacji, jak również specjalistycznych usług medycznych, mieszkańcy sołectwa korzystają z usług Szpitala Powiatowego w Ostrowie Wielkopolskim. Ponadto w Odolanowie funkcjonują gabinety okulistyczne oraz prywatne gabinety stomatologiczne.

Środki farmaceutyczne są dostępne w aptekach zlokalizowanych zarówno w Odolanowie jak i Ostrowie Wielkopolskim.

Instytucje i organizacje społeczne

Główną organizacją społeczną jest **Samorząd Mieszkańców Wsi Tarchały** Wielkie, którą reprezentuje Rada Sołecka na czele z sołtysem. Spośród licznych zadań jakie wykonuje Samorząd dla swej lokalnej społeczności wymienić należy:

- dbanie o sprawy publiczne o znaczeniu miejscowym niezastrzeżone przepisami prawa i uchwałami Rady Gminy i Miasta,
- reprezentowanie interesów mieszkańców sołectwa przed władzami Gminy oraz innymi instytucjami działającymi na terenie sołectwa w ramach kompetencji,
- dbanie o gospodarczy i społeczny rozwój sołectwa,
- tworzenie warunków do pełnego udziału w życiu publicznym sołectwa wszystkich jego mieszkańców,
- kształtowanie zasad współżycia społecznego mieszkańców,
- inspirowanie różnych form opieki społecznej i pomocy sąsiedzkiej dla mieszkańców będących w trudnych sytuacjach życiowych.

Na terenie sołectwa działają następujące organizacje pozarządowe i grupy nieformalne:

- **Stowarzyszenie „ Razem dla Tarchał Wielkich i okolicy”**

Stowarzyszenie powstało w lutym 2013 roku, działa w obszarach:

1. pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
2. wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
3. działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
4. działalności charytatywnej;
5. podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
6. działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
7. ochrony i promocji zdrowia;
8. działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
9. promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
10. działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
11. działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
12. działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;

13. działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
14. działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
15. nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
16. wypoczynku dzieci i młodzieży;
17. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
18. wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
19. ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
20. turystyki i krajoznawstwa;
21. porządku i bezpieczeństwa publicznego;
22. obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
23. upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
24. ratownictwa i ochrony ludności;
25. pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
26. upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
27. działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
28. promocji i organizacji wolontariatu;
29. pomocy Polonii i Polakom za granicą;
30. działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
31. promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
32. działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
33. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
34. działalności na rzecz organizacji pozarządowych.

Stowarzyszenie realizuje projekty społecznościowe z udziałem środków zewnętrznych.

- **Koło Gospodyń Wiejskich**

Koło Gospodyń Wiejskich w Tarchałach Wielkich istnieje od około 1949 r. Początkowo liczyło 12 osób, a w 1972 roku 50 osób. Obecnie liczy 91 członkiń. Członkinie Koła Gospodyń Wiejskich aktywnie włączają się w życie społeczne wsi. Od wielu lat Koło Gospodyń Wiejskich jest współorganizatorem dożynek wiejskich, wieczorków karnawałowych, sylwestrowych, „andrzejkowych". Do zadań Koła Gospodyń Wiejskich można zaliczyć:

1. Propagowanie i podtrzymywanie dawnych i obecnych tradycji ludowych,

2. Kultywowanie kultury ludowej, w tym szczególnie regionalnej,
3. Prowadzenie działalności na rzecz odnowy i rozwoju wsi poprzez czynny udział członkiń Koła w życiu wsi,
4. Prowadzenie wśród kobiet wiejskich działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej, w zakresie poprawy warunków socjalno-bytowych rodzin wiejskich,
5. Reprezentowanie potrzeb i obrona interesów kobiet wiejskich i ich rodzin,
6. Rozwój przedsiębiorczości kobiet,
7. Wychowywanie młodego pokolenia w duchu tolerancji, patriotyzmu i poszanowania tradycyjnych wartości.

- **Kółko rolnicze**

W dniu 27 kwietnia 1930 r. powołano miejscowe Kółko Rolnicze w Tarchałach Wielkich, jednak nie była to pierwsza przynależność rolników z Tarchał Wielkich do Kółka Rolniczego. W roku 1876 powstało Kółko Rolnicze w Odolanowie, które swoim zasięgiem obejmowało wszystkie okoliczne wsie grodu nad Baryczą. Już wtedy do kółka macierzystego w Odolanowie należało 8 rolników z Tarchał Wielkich. Kryzys gospodarczy, przyczynił się do rezygnacji wielu rolników z członkostwa w KGW. Dopiero rok 1934 przyniósł polepszenie w gospodarce krajowej, ożywienie handlu, i rolnictwa. W tym czasie zaczyna się wspaniały rozwój Kółka Rolniczego w Tarchałach Wielkich. Dobra współpraca wszystkich członków zarządu kółka, niesienie pomocy materialnej słabszym rolnikom dały pozytywne efekty. Udzielano pożyczki na nawozy sztuczne, kredytowano zakup węgla, drzewa opałowego oraz szerzono oświatę rolniczą. W roku 1935 zarząd kółka organizuje składkę na materiały i artykuły do produkcji rolnej i codziennego użytku w gospodarstwie domowym. Zabiegi te spowodowały wzrost liczby członków kółka. W późniejszym czasie na wsi pojawia się Fundusz Rozwoju Rolnictwa. Z funduszu mogą korzystać rolnicy, zakupując do wspólnego użytkowania ciągniki i maszyny rolnicze. Pierwszy ciągnik zakupiono około roku 1965. W 1968 roku kółko posiadało już dość duży park maszynowy. W tym samym roku powstaje Międzykółkowa Baza Maszynowa, w której kółko z Tarchał Wielkich ma swój udział. Pod koniec lat sześćdziesiątych kółko prowadziło wielką inwestycję na terenie wioski, która w sposób ewidentny zmieniła życie jej mieszkańców. Rozpoczęło budowę wodociągu wiejskiego. Lata siedemdziesiąte to dobry okres dla rolnictwa. Są to czasy prawdziwej prosperity dla rolników i kółka rolniczego. Wyposażenie w ciągniki i maszyny rolnicze jest prawie pełne. W 1974 roku powołano do życia Spółdzielnie Kółek Rolniczych w Odolanowie do której przystąpiło kółko w Tarchałach Wielkich. W roku 1980 obchodzono uroczystość 50- lecia kółka. W latach dziewięćdziesiątych upada SKR, a kółko w Tarchałach Wielkich przejmuje

część maszyn rolniczych do użytkowania. Niestety sytuacja ta nie pozwoliła na utrzymanie kółka w tak dobrej formie jak wcześniej. Obecnie działalność kółka rolniczego ogranicza się do organizowania raz w roku wyjazdu na „POLAGRĘ" w Poznaniu.

- **Ochotnicza Straż Pożarna**

Ochotnicza Straż Pożarna w Tarchałach Wielkich rozpoczęła swoją działalność w latach pięćdziesiątych XX w. W 1969r. miejscowa OSP otrzymała nową siedzibę. Remizę, która znajduję się przy sali wiejskiej wybudowano częściowo w czynie społecznym. W 1997 r. OSP obchodziła 50-tą rocznicę działalności. W uznaniu zasług tej społecznie użytecznej organizacji społeczeństwo i rada sołecka ufundowała sztandar. Od 28 maja 1997 r. OSP w Tarchałach Wielkich jest wcielona do krajowego systemu ochrony Przeciwpożarowej.

W roku 1992 garaż w remizie przystosowano do samochodu (beczkowozu) o dłuższej geometrii wozu. OSP, w obecnej chwili na wyposażeniu (oprócz samochodu bojowego) posiada pompę pływającą „NIAGARA", piłę spalinową do drewna, piłę do cięcia betonu i stali, drabinę 10 m., zestaw medyczny R-1 PSP, lampę przeciwdymną oraz inny sprzęt niezbędny do akcji gaśniczej.

Ochotnicza Straż Pożarna współpracuje ze wszystkimi lokalnymi organizacjami, aktywnie uczestniczy w wydarzeniach gminnych, powiatowych i o zasięgu krajowym.

- **Organizacja Sportowa „LZS TARCHALANKA"**

Do dnia dzisiejszego trwają spory co do daty powstania LZS w Tarchałach Wielkich, czy było to w 1947 czy w 1949 roku . W archiwum klubowym zachował się akt założycielski na którym nie ma jednak daty. Wszystko wskazuje na to że właśnie rok 1949 należy przyjąć za początek LZS-u Tarchalanka w Tarchałach Wielkich. Ludowy Zespół Sportowy „Tarchalanka" w Tarchałach Wielkich jest przykładem jednego z nielicznych klubów wiejskich, który na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych województwa kaliskiego walczył z powodzeniem w piłkarskiej klasie międzyokręgowej Kalisz – Sieradz. Oprócz piłki nożnej w Tarchalance funkcjonowały również inne sekcje. Do najprężniej działającej należy lekkoatletyka, szachy, warcaby i tenis stołowy (Barwy LZS Tarchalanka reprezentuje również słynny biegacz Piotr Uciechowski, reprezentant Polski w biegach górskich). Zrzeszenie LZS wykształciło liczne pokolenia wartościowych ludzi i na swym koncie zanotowało sukcesy zarówno organizacyjne jak i sportowe. Wielu zawodników wiejskich droga sportowej kariery powiodła na szczyty olimpijskich osiągnięć, innych na odpowiedzialne funkcje społeczne i gospodarcze w kraju. Również ziemia ostrowska zrodziła wiele talentów. Zarówno działacze sportowi jak i zawodnicy, zdobywali laury i wyróżnienia na różnych szczeblach. Za zajęcie I miejsca w województwie kaliskim, jako najlepsza organizacja

LZS „Tarchalanka” otrzymała znak „OMEGA” oraz nagrodę pieniężną za działalność w latach 1973 - 1976 (trzy lata pod rząd). Okres od założenia organizacji do lat 1990 był latami trudnymi dla organizacji pod względem finansowym. Fundusze na wydatki dla LZS-u, organizacja zapewniała we własnym zakresie. Urządzała zabawy taneczne i zyski przeznaczała na wydatki sportowe. Sporadycznie Spółdzielnia GS w Odolanowie lub Bank Spółdzielczy sfinansował zakup sprzętu sportowego dla „Tarchalanki”. Osiągnięcia sportowe LZS-u w Tarchałach zostały dostrzeżone przez władze województwa kaliskiego i w 1977 roku drużyna piłki nożnej została wytypowana do reprezentowania województwa kaliskiego w zmaganiach sportowych. Otrzymała fundusze z Urzędu Wojewódzkiego i „Tarchalanka” wyjechała na turniej piłki nożnej do Niemieckiej Republiki Ludowej. Minęło już 60 lat od założenia organizacji LZS Tarchalanki. W tym czasie zorganizowano niezliczoną ilość imprez o charakterze sportowym, rozrywkowym kulturalnym. Najważniejsze były rozgrywki sportowe na boisku lub w sali szkolnej. Gromadziły one bardzo wiele mieszkańców sołectwa. Za swą działalność sypały się nagrody Naczelne Rady LZS w Warszawie. Osiągnięcia LZS-u „Tarchalanki” miały wydźwięk w solidnej pracy nauczycieli wychowania fizycznego w Szkole Podstawowej w Tarchałach Wielkich. Pierwsze ostrogi sportowe zdobywano w szkołach. Z zestawieniu 50- letniej działalności Szkoły Podstawowej w Tarchałach Wielkich w dziedzinie sportu szkolnego, Tarchały Wielkie zajmują wysoką pozycję w działaniu na rzecz sportu.

Działalność organizacji społecznych

Infrastruktura społeczna

Szkoła - po drugim rozbiorze Polski, Tarchały znalazły się w zaborze pruskim i to właśnie za pruskich czasów wybudowano w Tarchałach Wielkich szkołę, która stoi do dziś, choć jest zamieniona na budynek mieszkalny. W 1945/1946 roku Gminna Rada Narodowa w Odolanowie podjęła uchwałę o budowie nowej szkoły w Tarchałach Wielkich. Prace budowlane ruszyły w 1947 r. Kamień węgielny pod szkołę wmurowano 15.09.1947 r. Prace budowlane posuwały się dość dobrze, chociaż pewne trudności pojawiły się w następnym roku. Z pomocą przyszła ludność Tarchał Wielkich ofiarując 200 zł z 1 ha. W lutym 1950 r. uruchomiono już 2 izby lekcyjne w nowym budynku. Rok szkolny 1951/52 młodzież rozpoczęła w murach nowej szkoły. W 1970 roku zorganizowano przy szkole Towarzystwo Pomocy Dzieciom (TPD), które w okresie wakacji letnich organizowało tzw. „dziecińce" dla dzieci z wioski. W 1976 r w szkole założono centralne ogrzewanie. W latach dziewięćdziesiątych w budynku szkolnym wprowadzono wiele ulepszeń. Zainstalowano ubikację wewnątrz budynku, przebudowano kuchnię i jadalnię w sutenerach, wymieniono centralne ogrzewanie, przystosowano pomieszczenia na szatnie dla dzieci, przebudowano główne wejście, położono kafelki w niektórych pomieszczeniach. W 2002 roku w murach szkoły obchodzono 50- lecie jej wybudowania.

Dużą rolę w szkole odgrywał Komitet Rodzicielski. Wspierał on finansowo szkołę, organizował imprezy dla dzieci, służył pomocą fachową przy różnych remontach i przebudowach, pomagał w organizowaniu wycieczek i wypoczynku letniego. W szkole działały różnego rodzaju organizacje młodzieżowe m.in: Związek Młodzieży Polskiej, Szkolne Koło Oszczędności, Polski Czerwony Krzyż Organizacje te istnieją do dnia dzisiejszego i dalej spełniają swoją rolę.

Świetlica Wiejska – W latach pięćdziesiątych XX w. w Tarchałach Wielkich rozpoczęto budowę Świetlicy Wiejskiej. Świetlica wiejska budowana była dzięki dużemu zaangażowaniu mieszkańców i działaczy społecznych wsi. Obecnie świetlica wiejska jest miejscem spotkań mieszkańców Tarchał. Odbywają się w niej liczne imprezy organizowane przez władze wsi, radę sołecką, stowarzyszenie, Koło Gospodyń Wiejskich, Ochotniczą Straż Pożarną i Ludowy Zespół Sportowy takie jak: dożynki, zabawy ,,andrzejkowe'', wieczorki sylwestrowe, wieczorki karnawałowe, spotkania opłatkowe, spotkania z okazji Dnia Seniora, spotkania z okazji Dnia Kobiet, zabawy i spotkania młodzieży, zebrania wiejskie itp. Świetlica jest jednym z najważniejszych miejsc publicznych dla lokalnej społeczności, jest podstawową infrastrukturą społeczną mającą ogromny wpływ na rozwój wsi. Sala została częściowo wyremontowana,

niemniej jednak konieczna jest jej termomodernizacja i zagospodarowanie terenu wokół niej.

Boiska sportowe – W Tarchałach znajdują się dwa boiska sportowe jedno do gry w piłkę nożną o nawierzchni trawiastej zlokalizowane przy drodze wojewódzkiej oraz wielofunkcyjne boisko o nawierzchni syntetycznej typu „Orlik" przy Szkole Podstawowej. Na „Orliku" na boisku piłkarskim o wymiarach ok. 30m × 62m ze sztuczną nawierzchnią (sztuczna trawa) można grać w piłkę nożną. Natomiast na boisku wielofunkcyjnym o wymiarach ok. 20m × 30m ze sztuczną nawierzchnią (tartan) można grać w piłkę ręczną, koszykówkę oraz siatkówkę. Przy boisku znajduje się zaplecze sanitarno-szatniowe. Boisko wielofunkcyjne spełnia najnowsze standardy, natomiast boisko trawiaste wymaga doposażenia, brak jest odpowiedniego zaplecza sanitarno-szatniowego.

Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna jest tym elementem w układzie lokalnym, który spaja wszystkie inne jego składniki w całość. W jej skład wchodzą zarówno wszelkiego rodzaju sieci uzbrojenia terenu, jak również stan układu komunikacyjnego.

Sieć drogowa

Przez teren Tarchał Wielkich przebiega droga wojewódzka jak i trzy drogi powiatowe. Uzupełnieniem sieci dróg układu podstawowego stanowią drogi gminne, które ułatwiają połączenia pomiędzy sołectwami, dojazdy do pól, łąk, pastwisk i lasów.

Drogi wojewódzkie

Lp.	Nazwa drogi	Nr drogi	Długość drogi w km
1	ul. Ostrowska	445 Ostrów Wlkp. - Odolanów	1,7

Drogi powiatowe

Lp.	Nazwa drogi	Nr drogi	Długość drogi w km
1	ul. Kwiatowa	5327P Tarchały Wielkie - Janków Przygodzki	1,7
2	ul. Szkolna	5327P Tarchały Wielkie - Janków Przygodzki	1,1
3	ul. Krotoszyńska	5327P Tarchały Wielkie - Janków Przygodzki	2,1

Drogi gminne

Lp.	Nazwa drogi	Nr drogi	Długość drogi w km
1	ul. Strażacka	796284P Tarchały Wielkie - Gorzyce Małe	1,00
2	ul. Kolejowa	796293P Tarchały Wielkie - Wieś	0,55
3	ul. Boczna	796293 Tarchały Wielkie - Wieś	0,25
4	ul. Leśna	796293P Tarchały Wielkie - Wieś	0,45
5	ul. Raszkowska	796278P Tarchały Wielkie - Tachały Małe	1,43
6	ul. Nowy Świat	-	-
7	ul. Łąkowa	-	-
8	ul. Polna	-	-
9	ul. Nowa	-	-

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Odolanów

Większość dróg posiada nawierzchnię bitumiczną. Stan techniczny niektórych dróg, poboczy i chodników nie jest najlepszy - wymagają napraw i remontów. Z uwagi na bezpieczeństwo mieszkańców konieczne jest wybudowanie ciągów pieszo-rowerowych przy najbardziej ruchliwych drogach. Należy również uzupełnić oświetlenie uliczne.

Przestrzenne Rozmieszczenie dróg

Źródło: www.google.pl/maps/

Sieć energetyczna

W 1954/55 z inicjatywy ludności Tarchał Wielkich przystąpiono do elektryfikacji wsi. Domostwa wsi Tarchał Wielkich zostały w pełni zelektryfikowane. Dostęp do dostaw energii elektrycznej na potrzeby indywidualnego gospodarstwa domowego tj. oświetlenie, zasilanie zmechanizowanego sprzętu gospodarstwa domowego i produkcji rolniczej, grzejniki, podgrzewanie wody użytkowej itp. - jest powszechny.

Sieć telefoniczna

W 1994 – 1998 roku zrealizowano I etap telefonizacji wsi, który został sfinansowany przez społeczność wioski. II etap telefonizacji został dokończony w 1998r. Obecnie wszystkie gospodarstwa domowe posiadają przyłącza telefoniczne stacjonarne. Prócz sieci telefonicznej stacjonarnej powszechna jest tu sieć telefonii komórkowej.

Sieć gazowa

Tarchały Wielkie są, obok Garek (gmina Odolanów), jednym z głównych ośrodków wydobycia gazu ziemnego w województwie wielkopolskim. Już w 1991 roku zgazyfikowano wszystkie gospodarstwa oraz wszystkie zabudowania na terenie wioski. Odkrycie bogatych zasobów gazu ziemnego w rejonie Tarchał i okolic (1965/70) sprzyjały inwestycji gazyfikacji wiosek w gminie Odolanów. Na terenie Tarchał Wielkich oddano kilka odwiertów gazowych do eksploatacji w kopalni gazu w Tarchałach. Wieś jest w pełni zgazyfikowana.

Ciepło

W znakomitej większości odbiorcy ciepła, zarówno w budownictwie mieszkaniowym jak i usługowym, są zaopatrywani ze źródeł lokalnych (m.in. piece w budownictwie jednorodzinnym) opalanych gazem, węglem czy koksem. Ilość prywatnych kotłowni węglowych jest nadal duża.

Sieć wodociągowa i uzdatnianie wody

Tarchały Wielkie posiadają pełną infrastrukturę zaopatrzenia mieszkańców w wodę. W Tarchałach znajduję się stacja uzdatniania wody, na której woda jest odżelaziana i odmanganiana, a następnie dostarczana (poza Tarchałami Wielkimi) do niektórych miejscowości t.j.: Nabyszyce, Wierzbno, Tarchały Małe, Część Odolanowa (Górka).

Sieć kanalizacyjna i oczyszczanie ścieków

Jednym z największych problemów infrastruktury technicznej jest brak kanalizacji sanitarnej. Powstające ścieki są w większości przypadków gromadzone

w przydomowych zbiornikach bezodpływowych i okresowo transportowane wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków. Niektórzy mieszkańcy Tarchał Wielkich posiadają przydomowe oczyszczalnie ścieków. Usługę wywozu nieczystości płynnych świadczy Zakład Usług Komunalnych w Odolanowie. Stan techniczny zbiorników przydomowych w niektórych przypadkach jest nieprawidłowy, co powoduje zanieczyszczenie wód gruntowych.

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Odolanów brak jest składowiska odpadów. Znajdujące się na w Biadaszkach składowisko odpadów zostało zamknięte zgodnie z zapisami Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami i w chwili obecnej poddawane jest rekultywacji. Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym odpady z terenu gminy są deponowane w Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych lub w instalacji zastępczej ujętej w WPGO. Za cały strumień gospodarki odpadami odpowiada gmina. W zamian za uiszczoną opłatę gmina Odolanów świadczy usługę odbierania odpadów komunalnych z terenu gminy. Obecnie teren gminy obsługuje Zakład Oczyszczania i Gospodarki Odpadami MZO Sp. z o.o. z Ostrowa Wielkopolskiego, wyłoniony w drodze przetargu. Mieszkańcy Tarchał Wielkich jak i pozostałej części gminy segregują odpady komunalne z podziałem na cztery frakcje: szkło bezbarwne, szkło kolorowe, tworzywa sztuczne, papier i makulatura. Odpady segregowane zbierane są we workach natomiast zmieszane odpady komunalne w pojemnikach. Zbiórka odpadów odbywa się z częstotliwością co dwa tygodnie – odpady zmieszane komunalne, raz w miesiącu – odpady segregowane. W zamian za uiszczaną opłatę przez mieszkańców organizowane są dwa razy do roku zbiórki odpadów wielkogabarytowych. Poza cyklicznymi zbiórkami mieszkańcy mogą również korzystać z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Ostrowie Wielkopolskim, gdzie nieodpłatnie można oddać wszelkiego rodzaju odpady segregowane. W chwili obecnej 100 % mieszkańców Tarchał Wielkich posiada pojemniki na odpady komunalne. Niewielka część mieszkańców nie zadeklarowała selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Internet

Większość gospodarstw domowych posiada przyłącze internetowe droga radiową, z telewizji kablowej lub przyłącza telefonicznego.

4. Analiza SWOT (ocena mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń miejscowości).

Podstawą prac nad dokumentem „Plan Odnowy Miejscowości Tarchały Wielkie" były spotkania mieszkańców i wnioski płynące od członków Rady Sołeckiej dotyczące konieczności wprowadzenia niezbędnych zmian w życiu i wyglądzie wsi. Na ich podstawie przygotowano analizę słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń wsi. Dokonana analiza ma wypracować perspektywiczne kierunki działania, by docelowo doprowadzić do rozwoju i odnowy wsi.

Mocne strony wsi

Lp.	*Mocne strony*
1.	istnienie świetlicy wiejskiej, boiska sportowego, terenu do zagospodarowania
2.	walory przyrodnicze i rekreacyjne, bliskość parku krajobrazowego „Dolina Baryczy"
3.	brak dużych zakładów przemysłowych uciążliwych dla środowiska
4.	istniejące miejsca do utworzenia bazy rekreacyjnej i turystycznej
5.	bliskość i dogodne połączenia komunikacją autobusową z miastem Ostrowem Wielkopolskim i Odolanowem
6.	istniejąca sieć wodociągowa, gazowa, telefoniczna i internetowa
7.	istnienie organizacji społecznych prowadzących formalną działalność
8.	duży potencjał ludzki w branży usługowej
9.	tradycyjna operatywność i pracowitość mieszkańców wielkopolski
10.	rozwijająca się współpraca różnych podmiotów i organizacji na rzecz wsi i jej promocji
11.	położenie w prężnie rozwijającej się gminie

Słabe strony wsi

Lp.	*Słabe strony*
1.	brak zagospodarowanego centrum wsi, nie wykorzystana przestrzeń publiczna,
2.	brak odpowiednio wyremontowanego miejsca do działalności statutowej organizacji pozarządowych, spotkań mieszkańców (remontu wymaga świetlica wiejska)
3.	brak zaplecza sanitarno-szatniowego przy boisku trawiastym
4.	brak dostatecznej infrastruktury turystycznej, brak małej infrastruktury rekreacyjnej
5.	brak kanalizacji sanitarnej, brak oczyszczalni ścieków
6.	stosunkowo niski stan zasobności gospodarstw domowych, ograniczony rozwój działalności pozarolniczej zwłaszcza turystycznej i agroturystycznej
7.	niska świadomość społeczna o potrzebie ochrony środowiska
8.	brak placu zabaw dla dzieci
9.	mała ilość miejsc pracy we wsi
10.	odpływ młodych, aktywnych ludzi, małe perspektywy pracy i rozwoju dla młodych mieszkańców wsi

11.	niska aktywność zawodowa kobiet, brak możliwości zatrudnienia
12.	miejscami zaniedbana zabudowa i obejścia
13.	zły stan techniczny większości dróg, niepełne oświetlenie drogowe
14.	zły stan ciągów pieszych (chodników wzdłuż dróg), brak ścieżek rowerowych

Szanse rozwoju wsi

Lp.	***Szanse rozwoju***
1.	odbudowa więzi międzyludzkich społeczności lokalnej poprzez organizację spotkań integracyjnych i edukacyjnych, w tym z wykorzystaniem świetlicy wiejskiej
2.	wzrost zaangażowania mieszkańców wsi w rozwój wioski poprzez wspólną realizację projektów
3.	możliwość pozyskania zewnętrznego wsparcia finansowego dla działań zmierzających do rozwoju sołectwa i jego mieszkańców (np. środki unijne)
4.	wzrost poziomu wiedzy mieszkańców wsi na temat dostępnych zewnętrznych źródeł finansowania budowy i modernizacji infrastruktury wsi
5.	bieżący monitoring i bieżące informowanie mieszkańców o przedsięwzięciach realizowanych na terenie sołectwa przez gminę i ścisła współpraca sołectwa w tworzeniu programów umożliwiających pozyskanie zewnętrznych środków finansowych
6.	promocja gospodarczych i turystycznych zasobów wsi np. na stronach internetowych
7.	rozwój turystyki i agroturystyki, działalności pozarolniczej
8.	wykształceni mieszkańcy
9.	zagospodarowanie terenów zielonych na cele rekreacyjne, turystyczne, sportowe

Zagrożenia rozwoju wsi

Lp.	***Zagrożenia rozwoju***
1.	brak zasobów finansowych mieszkańców wsi do rozwoju istniejących i tworzenia nowych miejsc pracy
2.	niski budżet gminy, a tym samym niskie nakłady gminy na przedsięwzięcia inwestycyjne na terenie wsi
3.	wysokie wymogi norm Unii Europejskiej dotyczące działalności rolniczej i pozarolniczej przyczyną likwidacji słabych gospodarstw rolnych i zakładów pracy i tym samym zmniejszenie ilości miejsc pracy
4.	brak możliwości zatrzymania na miejscu młodych, wykształconych mieszkańców
5.	niebezpieczeństwo na drogach powodowane przez kierowców przejeżdżających przez wieś

5. Wizja rozwoju wsi Tarchały Wielkie oraz cele

Wizja odnowy miejscowości to obraz jej przyszłego stanu, do którego będziemy zmierzać, uwzględniając dobro środowiska przyrodniczego i potrzeby mieszkańców. Sformułowaliśmy obraz miejscowości za około 8 lat, określając jej wygląd, pożądane cechy środowiska przyrodniczego, aktywność gospodarczą, funkcjonowanie wsi i poziom życia mieszkańców. Poprzez stworzenie wizji przygotowaliśmy ramy, które pozwoliły na wyznaczenie celów i sposobów ich realizacji w Planie. Jest to bardzo istotny etap. Każdy z nas planuje swoją przyszłość w oparciu o marzenia i chęć osiągnięcia określonych celów, również my tak postąpiliśmy, mając na myśli naszą miejscowość. Perspektywa 8 lat pozwala na dosyć realne określenie, jakie mają być Tarchały Wielkie z możliwością zaplanowania działań, które przybliżą nas do wizji.

Wizja

KOMPLEKSOWY I HARMONIJNY ROZWÓJ WSI

POPRZEZ WYKORZYSTANIE JEJ POTENCJAŁÓW

I ZASOBÓW

PODSTAWĄ POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA

SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Cele wynikają z problemów, jakie zostały zidentyfikowane w wyniku analizy słabych i mocnych stron i przeszkadzają nam w osiągnięciu wizji odnowy miejscowości. Cele powinny być konkretne i wymierne, realistyczne, osiągalne, określone w czasie, czyli takie, o których można powiedzieć, że zostały wykonane lub nie. Cele powinniśmy osiągać w całości i w pełni za to ponosimy odpowiedzialność. Dążenie do celów powinno nas doprowadzić do realizacji wizji i satysfakcji z rozwoju miejscowości. Przy realizacji planu opartego o zrównoważony rozwój cele społeczno - gospodarcze muszą być zharmonizowane ze środowiskiem przyrodniczym. Granicą podejmowanych działań jest trwałość zasobów przyrodniczych.

Cele ⟶ Odnowa i rozwój wsi oraz poprawa warunków życia

Cel 1. ***Zaspokojenie potrzeb mieszkańców wsi i gminy w zakresie integracji wypoczynku oraz sportu, rekreacji i turystyki oraz edukacji.***

Przedsięwzięcia:

- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy sali wiejskiej w tym m.in.:
  - tereny zielone (zadrzewienia, elementy kwitnące, alejki itp.),
  - mała architektura (altana, grill, tablice z mapą miejscowości, regionu, tablice edukacyjne, ławki, kosze, oświetlenie itp.),
  - urządzenie placu zabaw,
  - utwardzenie placu przy sali z funkcją do gier zespołowych,
  - remont szaletu zewnętrznego,
  - ogrodzenie.
- Remont sali wiejskiej (docieplenie, elewacja zewnętrzna, wymiana instalacji elektrycznej, roboty sanitarne, w tym system grzewczy, wentylacja i klimatyzacja)
- Wyposażenie sali wiejskiej,
- Zorganizowanie i oznaczenie ścieżek rowerowych,
- Budowa wiat turystycznych w centrum wsi wraz z tablicami informacyjnymi z mapką o szlakach turystycznych,
- Budowa boiska do piłki plażowej,
- Budowa siłowni zewnętrznej,
- Budowa zaplecza szatniowo-sanitarnego na boisku sportowym, wyposażenie boiska m.in. piłkochwyty.
- Rekultywacja stawu przeciwpowodziowego, zagospodarowanie terenu wokół stawu.
- Rozbudowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej,
- Termomodernizacja Szkoły Podstawowej,
- Budowa parkingu z wiatami przy Szkole Podstawowej.
- Odrestaurowanie budynku Kółka Rolniczego.

Cel 2. ***Realizacja prac modernizacyjno – inwestycyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego i podniesienie bezpieczeństwa na drogach w obrębie sołectwa.***

Przedsięwzięcia:

- Przebudowa drogi gminnej ul. Strażacka
- Przebudowa drogi gminnej wraz z budową chodnika ul. Kolejowa

- Przebudowa drogi gminnej ul. Boczna
- Przebudowa drogi gminnej ul. Leśna
- Przebudowa drogi powiatowej ul. Słoneczna
- Przebudowa drogi gminnej wraz z budową chodnika ul. Raszkowska
- Uzupełnienie brakującego oświetlenia ulicznego przy drogach gminnych.
- Przebudowa drogi powiatowej ul. Kwiatowa
- Przebudowa drogi powiatowej ul. Szkolna – ciąg pieszo-rowerowy
- Przebudowa drogi powiatowej wraz z budową ciągu pieszo-rowerowego ul. Krotoszyńska
- Remont drogi wojewódzkiej – budowa ciągu pieszo-rowerowego ul. Ostrowska
- Budowa przystanków autobusowych.

Cel 3. Uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej oraz gospodarki odpadami

Przedsięwzięcia:

- Budowa kanalizacji sanitarnej
- Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków przy sali wiejskiej
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków przy gospodarstwach domowych w rozproszonych częściach wsi.
- Organizacja spotkań, warsztatów, prelekcji, wyjazdów studyjnych i innych działań zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców i turystów

Cel 4. ***Poprawa wizerunku wsi szansą na rozwój i integrację mieszkańców wsi oraz gminy***

Przedsięwzięcia:

- Współorganizacja i udział w konkursie na „Najaktywniejsze sołectwo Doliny Baryczy”, organizacja konkursów aktywizujących sołectwo m.in. „Najlepszy wystrój bożonarodzeniowy”
- Organizacja zabaw, festynów i spotkań okolicznościowych oraz imprez o charakterze rekreacyjno-sportowym z wykorzystaniem przystosowanych obiektów.
- Organizacja i prowadzenie grup zainteresowań dla osób starszych i młodzieży.
- Organizacja półkolonii i projektów społecznych, w tym wyjazdów integracyjnych (kino, teatr, wystawy rolnicze, wycieczki dla mieszkańców).
- Promocja walorów sołectwa, w tym strona www. Sołectwa.

- Remont budynków (zwłaszcza elewacji i dachów), ogrodzeń i innych ważnych dla wyglądu wsi elementów oraz budowa nowych domów z uwzględnieniem charakterystycznej dla wsi architektury.

Cel 5. Stymulowanie działalności dających dodatkowe dochody gospodarstwom rolnym

Przedsięwzięcia:

- Organizacja szkoleń i wizyt studyjnych dla mieszkańców zainteresowanych agroturystyką i usługami turystycznymi we współpracy z innymi wsiami z terenu gminy i Doliny Baryczy
- Szkolenia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, tworzenia małej gastronomii, agroturystyki, produkt lokalny itp.

Przedmiotem przedsięwzięcia, jakie zaplanowali mieszkańcy w pierwszej kolejności do realizacji z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 są przedsięwzięcia realizujące **cel 1 tj.**

Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wraz z remontem sali wiejskiej w Tarchałach Wielkich

6. Opis planowanych zadań w 7- letniej perspektywie wraz szacunkowym kosztem

Opis planowanych zadań w 7- letniej perspektywie wraz szacunkowym kosztem

Priorytet	Cel		Projekt	Termin realizacji	Kto?	Łączny koszt w zł	Źródła finansowania
Odnowa i rozwój wsi oraz poprawa warunków życia	1	Zaspokojenie potrzeb mieszkańców wsi i gminy w zakresie wypoczynku oraz sportu, rekreacji i turystyki oraz edukacji	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy sali wiejskiej	2016-2019	Gmina i Miasto Odolanów Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie NGO	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich/Fundusze Unijne, Program Wielkopolska Odnowa Wsi, Fundusz sołecki, WFOŚiGW, Programy w ramach pożytku publicznego, Konkursy NGO, Gmina i Miasto Odolanów
			Remont sali wiejskiej	2016-2018	Gmina i Miasto Odolanów Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich/Fundusze Unijne, Gmina i Miasto Odolanów
			Wyposażenie sali wiejskiej	2015-2020	Gmina i Miasto Odolanów Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie NGO	Ustalony w dokumentacji	Fundusze Unijne, Program Wielkopolska Odnowa Wsi Fundusz sołecki, NGO, Gmina i Miasto Odolanów
			Zorganizowanie i oznaczenie ścieżek rowerowych	2018-2022	Gmina i Miasto Odolanów Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie NGO	Ustalony w dokumentacji	Fundusze Unijne (LEADER), NGO, Gmina i Miasto Odolanów
			Budowa wiat turystycznych w centrum wsi wraz z tablicami informacyjnymi z mapką o szlakach turystycznych	2017-2020	Gmina i Miasto Odolanów Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie NGO	Ustalony w dokumentacji	Fundusze Unijne (LEADER), Program Wielkopolska Odnowa Wsi, Fundusz sołecki, NGO, Gmina i Miasto Odolanów

Odnowa i rozwój wsi oraz poprawa warunków życia	1	Zaspokojenie potrzeb mieszkańców wsi i gminy w zakresie wypoczynku oraz sportu, rekreacji i turystyki oraz edukacji	Budowa boiska do piłki plażowej	2019-2020	Gmina i Miasto Odolanów Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie LZS	Ustalony w dokumentacji	Fundusze Unijne (LEADER), Program Wielkopolska Odnowa Wsi, Fundusz sołecki, NGO, MSiT, UMWW, Gmina i Miasto Odolanów
			Budowa siłowni zewnętrznej	2018-2019	Gmina i Miasto Odolanów Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie LZS	Ustalony w dokumentacji	Fundusze Unijne (LEADER), Program Wielkopolska Odnowa Wsi, Fundusz sołecki, NGO, MSiT, UMWW, Gmina i Miasto Odolanów
			Budowa zaplecza szatniowo-sanitarnego na boisku sportowym, wyposażenie boiska m.in. piłkochwyty	2016-2018	Gmina i Miasto Odolanów Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie LZS	Ustalony w dokumentacji	Fundusze Unijne (LEADER), Program Wielkopolska Odnowa Wsi, Fundusz sołecki, NGO, MSiT, UMWW, Gmina i Miasto Odolanów
			Rekultywacja stawu przeciwpowodzioweg, zagospodarowanie terenu wokół stawu	2018-2021	Gmina i Miasto Odolanów Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie NGO	Ustalony w dokumentacji	Fundusze Unijne (LEADER), Program Wielkopolska Odnowa Wsi, Fundusz sołecki, NGO, WFOŚiGW, UMWW, Gmina i Miasto Odolanów
			Rozbudowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej	2017-2022	Gmina i Miasto Odolanów Szkoła Podstawowa	Ustalony w dokumentacji	Fundusze Unijne (WRPO+), WFOŚiGW, Gmina i Miasto Odolanów
			Termomodernizacja Szkoły Podstawowej	2017-2022	Gmina i Miasto Odolanów Szkoła Podstawowa	Ustalony w dokumentacji	Fundusze Unijne (WRPO+), WFOŚiGW, Gmina i Miasto Odolanów/LEMUR
			Budowa parkingu z wiatami przy Szkole Podstawowej.	2018-2022	Gmina i Miasto Odolanów Szkoła Podstawowa	Ustalony w dokumentacji	Fundusze Unijne (PROW), Program Wielkopolska Odnowa Wsi, Fundusz sołecki, Gmina i Miasto Odolanów
			Odrestaurowanie budynku Kółka Rolniczego	2016-2017	Kółko Rolnicze	Ustalony w dokumentacji	Kółko Rolnicze

Odnowa i rozwój wsi oraz poprawa warunków życia	2	Realizacja prac modernizacyjno– inwestycyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego i podniesienie bezpieczeństwa na drogach w obrębie sołectwa	Przebudowa drogi gminnej ul. Strażacka	2018-2020	Gmina i Miasto Odolanów	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich/Fundusze Unijne, UMWW-Drogi dojazdowe do gruntów rolnych, Gmina i Miasto Odolanów
			Przebudowa drogi gminnej wraz z budową chodnika ul. Kolejowa	2018-2021	Gmina i Miasto Odolanów	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich/Fundusze Unijne, UMWW-Drogi dojazdowe do gruntów rolnych, Gmina i Miasto Odolanów
			Przebudowa drogi gminnej ul. Boczna	2018-2022	Gmina i Miasto Odolanów	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich/Fundusze Unijne, UMWW-Drogi dojazdowe do gruntów rolnych, Gmina i Miasto Odolanów
			Przebudowa drogi gminnej ul. Leśna	2017-2019	Gmina i Miasto Odolanów	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich/Fundusze Unijne, UMWW-Drogi dojazdowe do gruntów rolnych, GiM Odolanów
			Przebudowa drogi powiatowej ul. Słoneczna	2018-2020	Powiat ostrowski	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich/Fundusze Unijne, UMWW-Drogi dojazdowe do gruntów rolnych, GiM Odolanów
			Przebudowa drogi gminnej wraz z budową chodnika ul. Raszkowska	2017-2020	Gmina i Miasto Odolanów	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich/Fundusze Unijne, UMWW-Drogi dojazdowe do gruntów rolnych, GiM Odolanów
			Uzupełnienie brakującego oświetlenia ulicznego przy drogach gminnych	2015-2022	Gmina i Miasto Odolanów	Ustalony w dokumentacji	Gmina i Miasto Odolanów
			Przebudowa drogi powiatowej ul. Kwiatowa	2018-2020	Powiat ostrowski	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich/Fundusze Unijne, Powiat ostrowski
			Przebudowa drogi powiatowej ul. Szkolna – ciąg pieszo-rowerowy	2019-2021	Powiat ostrowski	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich/Fundusze Unijne, Powiat ostrowski

			Przebudowa drogi powiatowej wraz z budową ciągu pieszo-rowerowego ul. Krotoszyńska	2017-2020	Powiat ostrowski	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich/Fundusze Unijne, Powiat ostrowski
			Remont drogi wojewódzkiej – budowa ciągu pieszo-rowerowego ul. Ostrowska	2018-2022	Samorząd Województwa Wielkopolskiego	Ustalony w dokumentacji	UMWW
			Budowa przystanków autobusowych	2016-2020	Gmina i Miasto Odolanów Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich/LEADER, Program Wielkopolska Odnowa Wsi, Fundusz Sołecki, GiM Odolanów
	3	Uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej oraz gospodarki odpadami	Budowa kanalizacji sanitarnej	2020-2022	Gmina i Miasto Odolanów	Ustalony w dokumentacji	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny, WFOŚiGW, GiM Odolanów
			Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków przy sali wiejskiej	2017-2020	Gmina i Miasto Odolanów	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, WFOŚiGW, GiM Odolanów
			Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków przy gospodarstwach domowych w rozproszonych częściach wsi	2015-2022	Gmina i Miasto Odolanów Mieszkańcy	Ustalony w dokumentacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, WFOŚiGW, GiM Odolanów, mieszkańcy
			Organizacja spotkań, warsztatów, prelekcji, wyjazdów studyjnych i innych działań zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców i turystów	2015-2022	Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie NGO	10-15tys./rok	Fundusze Unijne (LEADER), Program Wielkopolska Odnowa Wsi, WFOŚiGW, Gmina i Miasto Odolanów, mieszkańcy, NGO
Odnowa i rozwój wsi oraz poprawa warunków	4	Poprawa wizerunku wsi szansą na rozwój i integrację mieszkańców wsi oraz gminy	Współorganizacja i udział w konkursie na „Najaktywniejsze sołectwo Doliny Baryczy”, organizacja konkursów aktywizujących sołectwo m.in. „Najlepszy wystrój bożonarodzeniowy”	2015-2022	Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie LGD NGO	5 tys./rok	Fundusze Unijne (LEADER), Program Wielkopolska Odnowa Wsi, WFOŚiGW, Gmina i Miasto Odolanów, mieszkańcy, NGO

życia			Organizacja i prowadzenie grup zainteresowań dla osób starszych i młodzieży	2015-2022	Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie LGD NGO	10-15tys./rok	Fundusze Unijne (LEADER), Program Wielkopolska Odnowa Wsi, Gmina i Miasto Odolanów, mieszkańcy, NGO
			Organizacja zabaw, festynów i spotkań okolicznościowych oraz imprez o charakterze rekreacyjno-sportowym z wykorzystaniem przystosowanych obiektów	2015-2022	Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie NGO	10-15tys./rok	Fundusze Unijne (LEADER), Program Wielkopolska Odnowa Wsi, Gmina i Miasto Odolanów, mieszkańcy, NGO
			Organizacja półkolonii i projektów społecznych, w tym wyjazdów integracyjnych (kino, teatr, wystawy rolnicze, wycieczki dla mieszkańców).	2015-2022	Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie LGD NGO	2-5tys./rok	Fundusze Unijne (LEADER), Program Wielkopolska Odnowa Wsi, KRUS, Gmina i Miasto Odolanów, mieszkańcy, NGO
			Promocja walorów sołectwa, w tym strona www. Sołectwa	2015-2022	Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie LGD NGO	do 1tys./rok	Fundusze Unijne (LEADER), LGD, Program Wielkopolska Odnowa Wsi, Gmina i Miasto Odolanów, mieszkańcy, NGO
			Remont budynków (np. elewacji i dachów), ogrodzeń i innych ważnych dla wyglądu wsi elementów oraz budowa nowych domów z uwzględnieniem charakterystycznej dla wsi architektury.	2015-2022	mieszkańcy	Ustalony przez mieszkańców	Fundusze Unijne, Gmina i Miasto Odolanów, mieszkańcy
Odnowa i rozwój wsi oraz poprawa warunków życia	5	Stymulowanie działalności dających dodatkowe dochody gospodarstwom rolnym	Szkolenia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, tworzenia małej gastronomii, agroturystyki, produkt lokalny itp.	2015-2022	LGD Gmina i Miasto Odolanów	5-10tys./rok	Fundusze Unijne (LEADER), LGD, Gmina i Miasto Odolanów, mieszkańcy, NGO
			Organizacja szkoleń i wizyt studyjnych dla mieszkańców zainteresowanych agroturystyką i usługami turystycznymi we współpracy z innymi wsiami z terenu gminy i Doliny Baryczy	2015-2022	LGD Gmina i Miasto Odolanów Samorząd Sołectwa Tarchały Wielkie NGO	5-15tys./rok	Fundusze Unijne (LEADER), LGD, Gmina i Miasto Odolanów, mieszkańcy, NGO

7. Opis i charakterystyka obszarów związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno - przestrzenne.

Opis i charakterystyka obszarów

Zadanie	Opis i charakterystyka
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wraz z remontem sali wiejskiej w Tarchałach Wielkich	Jednym z głównych problemów jakie mieszkańcy Tarchał Wielkich zidentyfikowali w niniejszym Planie jest brak zagospodarowanego centrum wsi, niewykorzystana przestrzeń publiczna, brak miejsc aktywności ruchowej, miejsc do spacerów, odpoczynku i spotkań „na świeżym powietrzu", brak odpowiednio przygotowanej sali wiejskiej. Wybrany do realizacji projekt polegający na zagospodarowaniu przestrzeni publicznej i remoncie sali wiejskiej jest odpowiedzią na ww. problem. Planowana operacja znajduje się w centrum wsi. Obecnie teren jest niewykorzystany. W ramach projektu planuje się zagospodarowanie powierzchni terenami zielonymi, małą architekturą, placem zabaw, utwardzeniem części placu i nadanie jej funkcji sportowo-rekreacyjnej (gry zespołowe), remontu toalety zewnętrznej oraz budową nowego ogrodzenia. Ponadto w ramach przedsięwzięcia planowany jest remont sali wiejskiej z uwagi na jej niezadowalający stan techniczny. W rezultacie powstanie: - miejsce aktywnego wypoczynku dla mieszkańców „na świeżym powietrzu"; - miejsce integracji mieszkańców Tarchał i okolicznych miejscowości; - miejsce organizowania imprez kulturalno rozrywkowych dla mieszkańców, - miejsce do atrakcyjnego, bezpiecznego wypoczynku najmłodszych mieszkańców wsi. - miejsce spotkań i integracji rodziców i opiekunów. Realizacja projektu: - stworzy warunki do tworzenia się i umacniania więzi międzysąsiedzkich, międzyludzkich, przyczyni się do przeciwdziałania powstawaniu patologiom wśród dzieci i młodzieży; - stworzy warunki do aktywnego wypoczynku mieszkańców poprzez możliwość uprawiania sportów rekreacyjnych; - poprzez zagospodarowanie nieużytków odnowi wieś, poprawi estetykę architektoniczną części wsi. - uatrakcyjnienia centralnego miejsca w Tarchałach, którym organizowane są najważniejsze imprezy okolicznościowe i kulturalne. Mając na uwadze powyższe oraz szczególne znaczenie zagospodarowania przestrzeni publicznej dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców należy uznać, iż jest to przedsięwzięcie w pełni uzasadnione.

Budowa boiska do piłki plażowej, siłowni zewnętrznej, budowa infrastruktury sportowej na boisku trawiastym, rozbudowa Sali gimnastycznej	Kolejnym zdiagnozowanym problemem mieszkańców Tarchał Wielkich jest brak obiektów sportowych dla wybranych dyscyplin sportowych lub istnienie w części przestarzałej bazy. Dużą zaletą jest istnienie „Orlika". W miejscowości jest jednak bardzo duża aktywności sportowa społeczeństwa, która wymaga odpowiednio przygotowanego infrastruktury na najwyższym poziomie. W wyniku realizacji przedsięwzięcia powstanie w miejscowości kompleks boisk sportowych ogólnodostępnych do uprawiania sportu dla wszystkich mieszkańców gminy Odolanów. Ważna jest też rozbudowa sali gimnastycznej, która docelowo ma służyć nie tylko uczniom ale również pozostałym mieszkańcom, szczególnie w okresie zimowym. W rezultacie powstanie: - miejsce aktywnego wypoczynku dla mieszkańców „na świeżym powietrzu"; - miejsce integracji mieszkańców Tarchał Wielkich i okolicznych miejscowości; - miejsce organizowania imprez sportowo-rozrywkowych mieszkańców, na szczeblu regionalnym. Realizacja projektu: - stworzy warunki do tworzenia się i umacniania więzi międzysąsiedzkich, międzyludzkich, przyczyni się do przeciwdziałania powstawaniu patologiom wśród dzieci i młodzieży; - stworzy warunki do aktywnego wypoczynku mieszkańców poprzez możliwość uprawiania sportów rekreacyjnych; - podnoszenie tężyzny fizycznej wszystkich grup społecznych i przeciwdziałanie rozwojowi chorób cywilizacyjnych. Biorąc pod uwagę powyższe realizacja operacji jest w pełni uzasadniona.
Wyposażenie Świetlicy Wiejskiej	Zdiagnozowanym w Planie problemem jest również brak odpowiednio wyposażonego miejsca do działalności statutowej organizacji pozarządowych, np. Świetlicy Wiejskiej. Świetlica położona jest w centrum miejscowości. Jej stan wyposażenia jest niezadowalający. Jest to jedyny obiekt użyteczności publicznej w Tarchałach, który pełni rolę domu kultury, jest swoistym centrum kulturalno-rozrywkowym miejscowości. W świetlicy odbywają się różnego rodzaju spotkania oraz imprezy integrujące społeczność lokalną. Ze względu na coraz to większą rolę organizacji pozarządowych miejsce to powinno stać się siedzibą lub punktem działalności statutowej trzeciego sektora. Odpowiednio doposażona i przygotowana pod względem technicznym świetlica przyczyni się do: - uatrakcyjnienia centralnego miejsca w Tarchałach Wielkich, którym organizowane są najważniejsze imprezy okolicznościowe i kulturalne; - stworzenia warunków do właściwego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców; - właściwego zagospodarowania miejsca zabaw, wypoczynku i integracji mieszkańców; - poprawy warunków życia mieszkańców. Biorąc pod uwagę powyższe realizacja operacji jest w pełni uzasadniona.
Zorganizowanie i oznaczenie ścieżek rowerowych, budowa wiat turystycznych z tablicami informacyjno-edukacyjnymi, rekultywacja stawu.	Problemem wsi jest również brak dostatecznej infrastruktury turystycznej, brak małej infrastruktury rekreacyjnej, brak szlaków turystycznych, istniejący staw wymaga odpowiedniego zagospodarowania. Zorganizowanie i oznaczenie ścieżek rowerowych oraz zagospodarowanie stawu pozwoli na: - stworzenie warunków do aktywnego wypoczynku mieszkańców oraz innych osób przebywających w Tarchałach lub przejeżdżających turystów; - uprawianie aktywnej turystyki, zagospodarowanie wolnego czasu dzieci, młodzieży i dorosłych; - przeciwdziałanie powstawaniu patologiom społecznym we wszystkich grupach społecznych; - budowa więzi międzyludzkich. Biorąc pod uwagę powyższe realizacja operacji jest w pełni uzasadniona.

8. Sposób realizacji, monitorowania i komunikacji społecznej planu.

Zasady realizacji planu:

- Plan stanowi drogę, po której będziemy razem szli i osiągali kolejne cele rozwoju naszej miejscowości,
- Ważnymi uczestnikami realizacji Planu jesteśmy my jako mieszkańcy. Osiąganie kolejnych celów w dużej mierze będzie uzależnione od naszej aktywności osobistej.
- Bardzo istotne będą działania organizacji pozarządowych, w których sami będziemy działali lub, które zachęcimy do współpracy.
- Gmina będzie aktywnym ośrodkiem pobudzającym i wspierającym realizację naszego Planu.
- W celu aktywnego włączenia nas jako mieszkańców do realizacji przedsięwzięć, Rada Sołecka włączy się do opracowania programu współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi, a samorządem. W programie zostaną określone formy i metody współpracy, zasady wymiany informacji i wspierania działań organizacji pozarządowych.
- Coroczne spotkania związane z oceną realizacji Planu będą również służyły do planowania działań na najbliższy rok. Na spotkanie my mieszkańcy zaprosimy wszystkich, którzy chcą i mogą nam pomóc, a zwłaszcza organizacje pozarządowe, władze gminy, sąsiadów z zaprzyjaźnionych miejscowości.
- Wspólnie z innymi miejscowościami z gminy opracujemy zasady wymiany doświadczeń i wspólnego działania dla jeszcze bardziej efektywnego realizowania Planu.
- Władze Gminy będą uczestniczyły w spotkaniach organizowanych przez sołectwo, organizacje pozarządowe i aktywne grupy mieszkańców. Spotkania będą zwoływane przez bezpośrednio zainteresowane grupy, a ich tematem będą wspólne działania związane z realizacją Planu.

Sposoby monitorowania, oceny i aktualizacji planu:

- Monitorowanie będzie organizował i nadzorował Burmistrz przy współpracy z sołtysem.
- Monitorowane będą podstawowe zadania i przedsięwzięcia związane z realizacją planu.

- Wyniki monitorowania będą przedmiotem sprawozdań z postępu realizacji Planu, składanego Radzie Gminy i na zebraniu otwartym w miejscowości.
- Zarówno Rada jak i mieszkańcy ocenią realizację Planu, dokonają również identyfikacji słabych i mocnych stron realizacji planu.
- Mieszkańcy będą aktualizowali plan metodą uspołecznioną, zgodną z metodą przyjętą przy jego opracowaniu.
- Inicjatorem aktualizacji będzie Rada Sołecka przy współpracy Burmistrza i Rady Gminy.

Komunikacja społeczna:

- Burmistrz i sołtys, jako główni animatorzy realizacji Planu, będą systematycznie informowali opinię publiczną o działaniach związanych z realizowanymi przedsięwzięciami. W tym celu ustalą miedzy sobą zasady przekazywania informacji o podejmowanych działaniach.
- Główną drogą informowania będzie lokalna prasa, radio, telewizja i Internet.
- Komunikaty będą kierowane do mieszkańców miejscowości i gminy (informacja wewnętrzna) jak również do odbiorców regionalnych i ogólnokrajowych (informacja zewnętrzna).
- Największy nacisk zostanie położony na informacje skierowane do odbiorców lokalnych.
- W przekazywaniu informacji do mieszkańców zostaną wykorzystane również środki przekazu zwyczajowo przyjęte w gminie (tablica ogłoszeń, informowanie na spotkaniach, informacja przekazywana przez sołtysów itp.).
- Radni, mieszkańcy, zainteresowane osoby i podmioty będą miały bieżący dostęp do informacji o realizacji Planu.

W niniejszym Planie wykorzystano fragmenty z Monografii Historycznej Tarchał Wielkich autorstwa Waldemara Pawlaka.

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XV/112/16
Rady Gminy i Miasta Odolanów
z dnia 12 lutego 2016 r.

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr 2
Zebrania Wiejskiego Wsi Gliśnica
z dnia 1 lutego 2016r.

Plan Odnowy Miejscowości Gliśnica

na lata 2016 - 2022

Gliśnica, 2015

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP 1
2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU 2
   - 2.1. Położenie geograficzne 2
   - 2.2. Rys historyczny 4
   - 2.3. Środowisko przyrodnicze 5
   - 2.4. Turystyka 7
   - 2.5. Infrastruktura społeczna, kultura 8
   - 2.6. Infrastruktura drogowa 9
   - 2.7. Infrastruktura techniczna 10
     - 2.7.1. Infrastruktura kanalizacyjna i wodociągowa 10
     - 2.7.2. Sieć elektroenergetyczna 10
   - 2.8. Ludność 10
     - 2.8.1. Bezrobocie 12
     - 2.8.2. Pomoc społeczna 13
   - 2.9. Uwarunkowania gospodarcze 14
     - 2.9.1. Podmioty gospodarcze 14
     - 2.9.2. Rolnictwo 14
     - 2.9.3. Przemysł wydobywczy 16
3. PARTYCYPACJA SPŁECZNOŚCI LOKALNEJ 17
   - 3.1. Spotkanie konsultacyjne 17
   - 3.2. Analiza kwestionariuszy 18
   - 3.3. Problemy mieszkańców Gliśnicy 28
4. ANALIZA PROBLEMÓW 30
   - 4.1. Grupowanie problemów 30
     - 4.1.1. Sfera społeczna 30
     - 4.1.2. Sfera techniczna 31
     - 4.1.3. Sfera przestrzenna 33
   - 4.2. Relacje między sferami problemów 34
5. USTALENIE CELÓW ROZWOJOWYCH 36
   - 5.1. Uszczegółowienie działań 37
6. WDRAŻANIE I MONITORING 38
   - 6.1. Wdrażanie 38
   - 6.2. Monitoring 38

1. WSTĘP

Każda rozwijająca się spontanicznie jednostka osadnicza, bez względu na jej wielkość i rangę w systemie osadniczym kraju, współcześnie boryka się z problemami wynikającymi z nieodpowiedniej alokacji kapitału oraz braku długoterminowego planowania działań, czego skutki widoczne są zarówno w przestrzeni miast, jak i na obszarach wiejskich. Nieprzemyślane decyzje przynoszące zyski w krótkookresowym horyzoncie czasowym, są powodem jeszcze większych strat w dalszej perspektywie. W przypadku obszarów wiejskich, które często marginalizowane są ze względu na brak potencjału gospodarczego, i które w dużej mierze nadal dotknięte są problemami związanymi z funkcjonowaniem wsi w czasach sprzed transformacji ustrojowej, zaplanowanie działań rozwojowych jest niezmiernie dużym wyzwaniem.

Wyzwanie to zostało podjęte w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Polityki Regionalnej Unii Europejskiej, które w obecnym stanie rzeczy dążą do zapewnienia spójności oraz konwergencji terytorialnej, czyli minimalizowania różnic rozwojowych między obszarami. Ma to zostać osiągnięte m.in. poprzez wspieranie obszarów wiejskich, a także restrukturyzację sektora rolnego. Wyżej wymienione zadania realizowane są m.in. przez Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, realizujący Wspólną Politykę Rolną Unii Europejskiej. Instrumentem finansowym, który zapewnia środki skierowane na rozwój obszarów wiejskich w obecnej perspektywie finansowej jest Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego opracowanie i uchwalenie stanowi niezbędny warunek przy ubieganiu się o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. Plan Odnowy Miejscowości Gliśnica zawiera działania długofalowe, których realizacja powinna nastąpić w horyzoncie czasowym 2016 - 2022 oraz określa kierunki rozwoju miejscowości, zmierzające do poprawy jakości i warunków życia jej mieszkańców.

2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

W celu precyzyjnego określenia problemów oraz potrzeb mieszkańców, dokonano syntetycznej charakterystyki miejscowości, biorąc pod uwagę uwarunkowania geograficzne, historyczne, przyrodnicze oraz społeczno-gospodarcze.

2.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gliśnica jest miejscowością należącą do gminy miejsko-wiejskiej Odolanów, zlokalizowaną 4 km w kierunku północnym od miasta. Gmina przynależy do województwa wielkopolskiego – położona jest w jego południowym fragmencie, w zachodniej części powiatu ostrowskiego.

Ryc. 1. Położenie gminy Odolanów
Źródło: Opracowano na podstawie danych CODGIK.

Gmina Odolanów bezpośrednio graniczy z województwem dolnośląskim, a także z następującymi gminami z trzech powiatów: ostrowskiego: gminami wiejskimi Ostrów

Wielkopolski, Przygodzice, Sośnie; milickiego: gminą miejsko-wiejską Milicz; krotoszyńskiego: gminą miejską Sulmierzyce.

Gliśnica jest jedną z 16 wsi sołeckich gminy Odolanów. W skład jednostki sołeckiej tworzonej przez nią wchodzą dodatkowo osady Biadaszki oraz Wisławka, położone na południowy zachód od Gliśnicy.

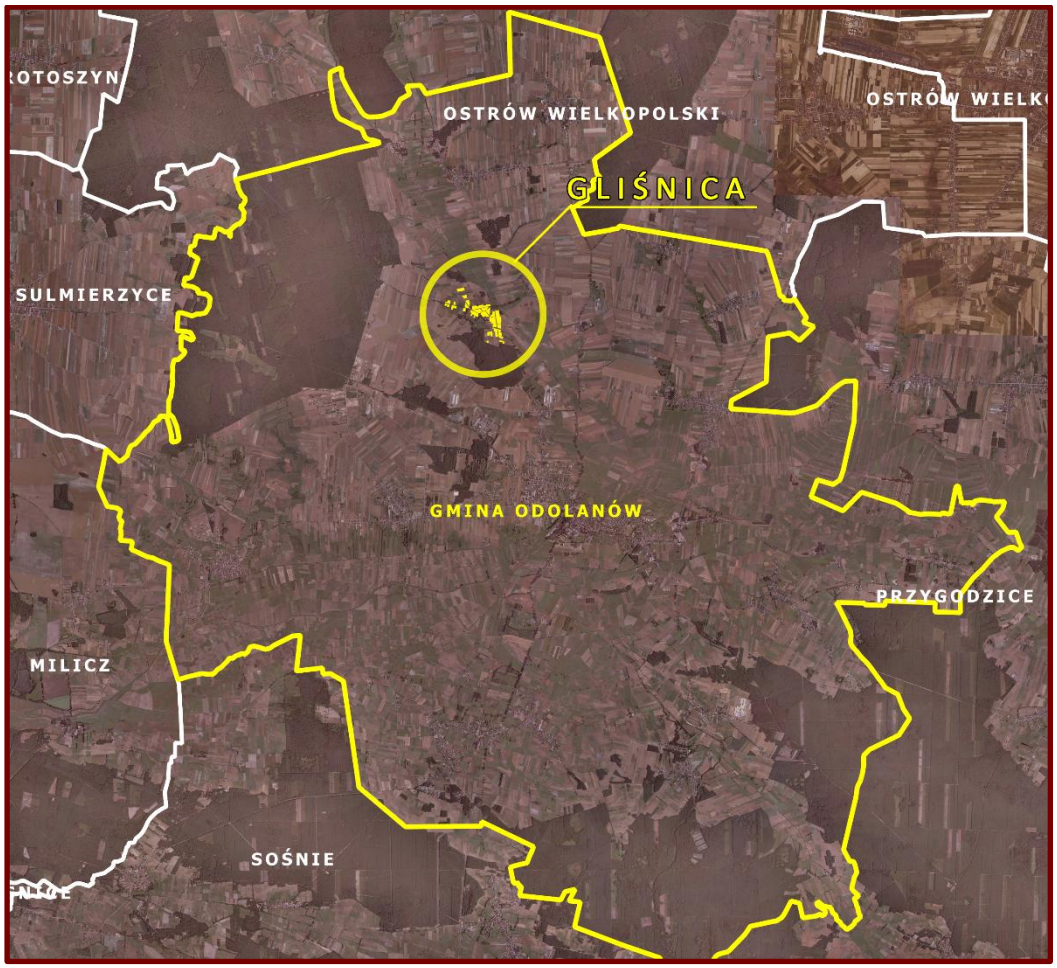

Ryc. 2. Położenie Gliśnicy w Gminie Odolanów

Źródło: Opracowano na podstawie danych Geoportal.gov.

Wieś posiada rozbudowany układ komunikacyjny - mimo, iż nie przebiegają przez nią drogi o charakterze krajowym, czy wojewódzkim – dochodzi do niej aż pięć dróg o znaczeniu lokalnym: od południa – droga prowadząca przez Kaczory do Odolanowa, od wschodu: droga biegnąca do miejscowości Gorzyce Małe i dalej łącząca się z drogą wojewódzką nr 445, która wiedzie aż do stolicy powiatu – Ostrowa Wielkopolskiego, od północnego wschodu: droga ciągnąca się do miejscowości Nabyszyce i dalej do drogi krajowej nr 36, przebiegającej m.in. przez Krotoszyn, od zachodu: droga prowadząca do Sulmierzyc, od północnego zachodu: droga, w dalszym biegu nieutwardzona, docierająca do

Lasu Gliśnickiego lub zabudowań Nabyszyc. Odległości do znaczących na tle lokalnym oraz regionalnym ośrodków miejskich prezentują się następująco:

- Odolanów – 4 km,
- Ostrów Wielkopolski – 14 km,
- Krotoszyn – 25 km,
- Kalisz – 38 km,
- Wrocław – ok. 90 km,
- Poznań – ok. 125 km.

2.2. RYS HISTORYCZNY

Pierwsze ślady osadnictwa w okolicach miejsca, w którym obecnie usytuowana jest wieś Gliśnica datuje się na pierwszą połowę II tysiąclecia p.n.e. i przypisuje się je społecznościom związanym z kręgiem kultur mogiłowych – grupie kultur archeologicznych starszej epoki brązu. Świadczą o tym kurhany, będące ich pozostałościami, zlokalizowane ok. 2 km na północny zachód od dzisiejszej Gliśnicy. Kurhanem nazywa się mogiłę w kształcie stożkowego lub zbliżonego do półkola kopca, który tworzy tzw. nasyp kurhanowy, składający się z kamiennego jądra oraz piasku. Pod kopcem znajduje się jama, w której chowano zmarłego. Całość otaczano szerokim kamiennym okręgiem, symbolizującym granicę między światem żywych i umarłych Oprócz wspomnianych kurhanów, w okolicy znaleziono także ślady istnienia dwóch osad. Ustalono, że wszystkie trzy lokalizacje wchodzą w skład tzw. krotoszyńsko-ostrowskiego mikroregionu osadniczego, który stanowił istotny element pogranicza geograficznego oraz kulturowego Śląska i Wielkopolski w dobie epoki brązu. Obecnie strefy te są stanowiskami archeologicznymi. Przeszłe kultury, których ślady opisano powyżej prawdopodobnie nie mają nic wspólnego z początkami wsi Gliśnica, jednak należy pogłębiać wiedzę o nich w celu poznania uwarunkowań, które zapoczątkowały istnienie cywilizacji oraz spowodowały jej upadek, nie tylko w okolicy Gliśnicy, ale także w całym regionie.

Pierwsza oficjalna wzmianka dotyczący miejscowości Gliśnica pochodzi z 1652 roku. W Gliśnicy funkcjonował w tych czasach folwark, który obejmował także tereny osad Baby i Kaczory. Wieś należała do starostów odolanowskich do 1793 roku, a od 1819 do książąt Thurm und Taxis - niemieckiej dynastii, która należała do największych posiadaczy ziemskich

na terenach niemieckich w XIX wieku. Dynastia ta odegrała kluczową rolę w kształtowaniu europejskiej poczty. Od zawsze miejscowość przynależała do parafii Św. Marcina w Odolanowie. W 1789 wieś zamieszkiwało 164 mieszkańców, w 1822 r.– 200, a pod koniec XIX wieku ponad 400, z czego połowę stanowili przedstawiciele religii protestanckich. Oprócz folwarku na terenie wsi funkcjonowały: karczma, kuźnia, leśniczówka, szkoła oraz Dom Ludowy im. Marszałka Polski Edwarda Rydza-Śmigłego, który obecnie pełni funkcję świetlicy wiejskiej. Współcześnie zachował się także zespół folwarczny z zabudową z końca XIX wieku i domem rządcy oraz leśniczówką z początków XX wieku, przy której rosną trzy dęby szypułkowe obecnie objęte prawną formą ochrony przyrody w postaci pomników przyrody.

2.3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Środowisko przyrodnicze okolic Gliśnicy charakteryzuje się licznym występowaniem terenów leśnych. Mieszkańcy miejscowości posiadają bardzo dobry dostęp do lasów – część z nich położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie Gliśnicy (las porastający tereny usytuowane w kierunku południowym od zabudowań wsi), natomiast znacznie większe tereny, wchodzące w skład dużych kompleksów leśnych, zaczynają się zaledwie 2 km w kierunku zachodnim od Gliśnicy. Istotnym elementem środowiska przyrodniczego jest również ciek wodny Kuroch, dopływ Baryczy płynący z północy w kierunku południowym i przepływający po wschodniej stronie zabudowań centralnej części wsi.

Miejscowość leży w pobliżu wielu powierzchniowych prawnych form ochrony przyrody, wśród których znajdują się:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie,
- Obszar Natura 2000 Dąbrowy Krotoszyńskie,
- Obszar Natura 2000 Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej.

Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska ustanowiony został na mocy rozporządzenia nr 63 Wojewody Kaliskiego z dnia 7 września 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Kal. Nr 15 poz. 95). W jego skład wchodzą dwie jednostki. Pierwsza z nich – położona przy południowej granicy obszaru chronionego krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie znajduje się w bliskim sąsiedztwie miejscowości Gliśnica. Wyznaczenie tego obszaru ma na celu zabezpieczenie przed zniszczeniem bądź degradacją walorów przyrodniczych z uwzględnieniem ich znaczenia jako terenów przydatnych w zakresie

regeneracji przyrody. Jego utworzenie zostało zdeterminowane przez walory krajobrazowe, zróżnicowanie występujących ekosystemów oraz rzeźbę terenu, a także charakter i stan szaty roślinnej.

Obszar Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie utworzony został w 1993 roku. Stanowi on jeden z największych w Polsce kompleksów lasów dębowych. Wśród występujących gatunków znajdują się tutaj m.in.: dąb szypułkowy, dąb bezszypułkowy, grab zwyczajny oraz leszczyna pospolita, jednak są one miejscowo przemieszane z nasadzeniami sosny i innych drzew. Tą formą ochrony jest objęty m.in. Las Gliśnica (teren leśny zlokalizowany ok. 2 km na zachód od wsi).

Obszar Natura 2000 Dąbrowy Krotoszyńskie (obszar dyrektywy ptasiej) zatwierdzony został w listopadzie 2008 roku, a celem jego utworzenia jest ochrona populacji dziko występujących gatunków ptactwa, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk zgodnie z wymogami ekologicznymi oraz przywrócenie i tworzenie zniszczonych biotypów. Wśród występującego ptactwa, objętego ochroną, znajdują się tutaj m.in. dzięcioły średnie - na obszarze szacuje się ok. 4 % populacji krajowej par lęgowych tego gatunku (tylko w Puszczy Białowieskiej występuje większa reprezentacja tego gatunku). Innymi chronionymi gatunkami ptactwa są dzięcioł zielonosiwy i ortolan. W obrębie Obszaru spotkać również można bociana czarnego (ok. 3 - 5 par) i białego (7 – 10 par), a także podgorzałkę, jednak gatunki te nie zostały uznane za przedmiot ochrony. Obszar rozciąga się od północnej części wsi i obejmuje m.in. Las Gliśnica.

Obszar Natura 2000 Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej (obszar siedliskowy) zatwierdzony został w lutym 2008 roku. Celem jego utworzenia jest ochrona największego w Europie kompleksu lasów dębowych – 60 % ostoi stanowią siedliska złożone głównie z dębu szypułkowego. Na terenie obszaru stwierdzono występowanie aż 12 typów siedlisk cennych w skali europejskiej. Występują tu lasy grabowo-dębowe, dąbrowy trzcinnikowe, mokre dąbrowy trzcinnikowe, a także grądy środkowoeuropejskie porastające najżyźniejsze siedliska leśne Płyty Krotoszyńskiej. Poza wspomnianymi gatunkami występują również łęgi olszowe i wiązowo-jesionowe, zaś na granicy zasięgu obszaru wykształca się uboga buczyna niżowa. Wśród roślinności nieleśnej należy wyróżnić zbiorowiska torfowisk niskich (szuwary), a także łąki trzęślicowe, występujące w szczególności w okolicach Gliśnicy i Odolanowa. Poza tym obszar cechuje się dużym bogactwem florystycznym oraz występowaniem ponad 80

gatunków roślin zagrożonych i ginących w skali kraju i regionu, w tym m.in. turzycę Buxbauma – gatunek uważany za wymarły w Wielkopolsce.

Wypada dodać, iż obszary Natura 2000: Dąbrowy Krotoszyńskie i Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej prawie w całości pokrywają się wzajemnie, z kolei Obszar Chronionego krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie w całości położony jest w granicach obszarów Natura 2000. W przypadku Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska, tylko fragment położony w okolicach Gliśnicy funkcjonuje jednocześnie jako obszar Natura 2000. Nakładanie się prawnych form ochrony przyrody świadczy o wysokich walorach środowiska przyrodniczego, które należałoby wykorzystać nie ingerując jednocześnie w ekosystemy przyrodnicze. Wśród możliwości wykorzystania warunków środowiska przyrodniczego należy nadmienić chociażby agroturystykę, czy też turystykę pieszo-rowerową (aktywną) lub weekendową, które w ostatnich czasach cieszą się coraz większą popularnością.

2.4. TURYSTYKA

Przez Gliśnicę przebiegają dwie trasy umożliwiające uprawianie turystyki pieszo-rowerowej:

- szlak pieszy – Kuroch (żółty): Odolanów Rynek – Odolanów stacja PKP – Odolanów Gimnazjum im. Jana Pawła II – Odolanów droga na Gliśnicę – Odolanów cmentarz – Odolanów KRIO – skraj lasu – las, żwirownia – dojście do kurhanów – Kuroch kapliczka – Kuroch, rzeczka Kuroch, krzyż Pawła Brylińskiego;
- szlak rowerowy – dookoła powiatu ostrowskiego (czerwony): Bronów – Koryta – Ligota – Korytnica – Głogowa – Raszków – Pogrzybów – Walentynów – Janków Zaleśny – Cegły – PKP Daniszyn – Chruszczyny – Kurhany – Gliśnica – Kaczory – Odolanów – Raczyce – Uciechów – Bogdaj – Możdżanów – Szklarka Śląska – Moja Wola – Cieszyn – Pawłów – Kuźnica Kącka – Chojnik – Kałkowskie – Czarny Las – Ludwików – Antonin – Przygodziczki – Strzyżew – Namysłaki – Kania – Raduchów – Wielowieś – Ołobok – Sławin – Psary – Śliwniki – Skalmierzyce – Boczków – Biskupice – Droszew – Kotowiecko – Gałązki – Gutów – Sobótka – Grudzielec – Bronów.

W ostatnich latach niewiele środków przeznaczono na rozwój potencjału turystycznego miejscowości. Wśród zrealizowanych inwestycji wymienić można lokalizację czterech tablic informacyjno-promocyjnych, z których jedna została usadowiona w Gliśnicy. Tablice zostały umieszczone w celu zapoznania turystów z Doliną Baryczy, jej najciekawszymi

miejscami oraz informacjami o wyznaczonym szlaku architektury drewnianej i krzyży Brylińskiego, a także pozostałych szlakach turystycznych znajdujących się na terenie gminy Odolanów. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 24 300 zł, z czego 15 804,88 zł zostało sfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W ramach tego samego programu pozyskano również kwotę 12 597,29 zł, którą przeznaczono na realizację inwestycji polegającej na renowacji cmentarzyska kurhanów (m.in. odnowienie tablic informacyjnych, uporządkowanie roślinności, ustawienie ławek). Całkowita wartość prac wyniosła 24 650 zł.

Wieś posiada uwarunkowania rozwoju branży turystycznej związane z walorami środowiska przyrodniczego oraz kulturowego. Oprócz licznych terenów objętych prawnymi formami ochrony przyrody o atrakcyjności turystycznej wsi świadczą również pozostałości po dawnej cywilizacji w postaci cmentarzyska kurhanowego.

2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA, KULTURA

Przez infrastrukturę społeczną rozumie się wszelkie obiekty użyteczności publicznej, w tym m.in. obiekty sportowe, biblioteki, a także urzędy, placówki ochrony zdrowia, remizy strażackie oraz budynki związane z oświatą. Celem funkcjonowania wyżej wspomnianych obiektów jest zaspokajanie potrzeb socjalnych, oświatowych oraz kulturalnych społeczeństwa.

Na terenie Gliśnicy funkcjonują następujące obiekty infrastruktury społecznej:

- Szkoła Filialna Szkoły Podstawowej w Nabyszycach,
- oddział Przedszkola im. Kubusia Puchatka w Odolanowie (przy szkole podstawowej),
- świetlica – mieszcząca się w zabytkowym Domu Ludowym im. Marszałka Polski Edwarda Rydza-Śmigłego, modernizowana w latach 2011 – 2013 (modernizacja posadzki, sufitu, montaż klimatyzatorów, wymiana instalacji elektrycznej, remonty części pomieszczeń – sfinansowane z budżetu Miasta i Gminy Odolanów oraz ze środków Funduszu Sołeckiego),
- remiza Ochotniczej Straży Pożarnej,
- boisko sportowe,
- boisko do siatkówki plażowej – wybudowane w 2014 r. ze środków gminnych; boisko wyposażone jest w siatkę, 2 słupki stalowe oraz taśmy określające granice pola gry.

Wśród organizacji społecznych oraz klubów sportowych funkcjonujących na obszarze sołectwa znajdują się między innymi uczniowskie kluby sportowe „SMERFIKI" i „BABECZKI" działające przy Filialnej Szkole Podstawowej, a także LZS Gliśnica oraz niezrzeszony klub „ZRYW" Gliśnica Baby. Innymi organizacjami są m.in. OSP Gliśnica, a także Koło Gospodyń Wiejskich i Rada Sołecka. Liczba organizacji społecznych i ich aktywność są jednym z mierników kapitału społecznego społeczności lokalnej.

Na jakość kapitału społecznego, a także ludzkiego, składa się m.in. poczucie tożsamości z miejscem zamieszkania, na co wpływ ma poznanie i zrozumienie historii swojej miejscowości w celu wytworzenia i utrwalenia więzi z nią. Jednym z materialnych świadectw historii oraz kultury są obiekty zabytkowe, które zachowały się do dnia dzisiejszego. Należą do nich:

- Dom Ludowy (lata 30 XX w.) – ul. Odolanowska 46,
- Zespół dworski - dom rządcy (I poł XX w.) – ul Nowa 31,
- Zespół dworski – obora-owczarnia (XIX w.) – ul. Ostrowska 15,
- Zespół dworski – dom parcelanta (XIX w.) – ul. Nowa 17,
- Dom leśniczego – (II poł XIX w.). ul. Nowa 17.

Wszystkie zabudowania zabytkowe, poza Domem Ludowym stanowiącym własność gminy Odolanów, należą do właścicieli prywatnych. Dom Ludowy, obecnie pełniący funkcję świetlicy wiejskiej, wymaga modernizacji - jego elewacja jest zaniedbana.

2.6. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Na sieć drogową miejscowości składają się drogi gminne oraz droga powiatowa 5324P (DK 36 – Chruszczyny – Gliśnica). Przez sołectwo Gliśnica przechodzi również droga wojewódzka nr 444, przebiegająca przez osadę Biadaszki i Wisławka. Stan techniczny dróg jest zróżnicowany. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż część gliśnickich dróg jest nieutwardzona. W 2012 r. przeprowadzono inwestycję polegającą na nałożeniu nawierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych asfaltowych na 400-metrowym odcinku ul Leśnej. Całkowity koszt realizacji wyniósł 161 284,55 zł i został sfinansowany z budżetu Gminy i Miasta Odolanów. Dodatkowo na ul. Nowej wykonano przyłącze kanalizacji deszczowej. Większość gliśnickich dróg nie posiada chodników, a część z nich nie posiada oświetlenia ulicznego, co ma negatywny wpływ na poczucie bezpieczeństwa oraz komfort mieszkańców. Należy podjąć działania nakierowane na poprawę spójności sieci oświetlenia ulicznego oraz sieci chodników.

2.7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Dostępność oraz stan infrastruktury technicznej są elementami wpływającymi na warunki życia mieszkańców. Na infrastrukturę techniczną składają się w szczególności: infrastruktura kanalizacyjna, wodociągowa, gazowa oraz sieć elektroenergetyczna.

2.7.1. Infrastruktura kanalizacyjna i wodociągowa

Miejscowość Gliśnica jest w pełni zwodociągowana, jednak na jej terenie nie funkcjonuje sieć kanalizacji sanitarnej. Cała Gmina Odolanów posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć wodociągową przy braku sieci kanalizacyjnej. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego zaledwie 14 % mieszkańców gminy na koniec 2014 roku posiadało dostęp do infrastruktury kanalizacyjnej.

2.7.2. Sieć elektroenergetyczna

Przez grunty sołectwa Gliśnica przechodzi linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia (110 kV): Ostrów Wschód – GPZ Odolanów – Sośnie. Ponadto wśród elementów infrastruktury energetycznej, w południowo-zachodniej części obszaru Sołectwa Gliśnica funkcjonują 3 elektrownie wiatrowe.

2.8. LUDNOŚĆ

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy i Miasta Odolanów liczba ludności Gliśnicy na dzień 30 grudnia 2014 r. wynosiła 350 osób (licząc włącznie z 19 mieszkańcami osad Biadaszki i Wisławka, wchodzącymi w skład sołectwa Gliśnica). Liczba ta stanowiła 2,43 % populacji gminy.

W latach 2009-2015 zauważalny jest przyrost liczby mieszkańców wynoszący 14 (4,17 %) osób. Dodatni przyrost rzeczywisty zauważalny jest również w całej Gminie Odolanów – w analizowanym okresie liczba mieszkańców gminy wzrosła o 3,05 %. Udział nieprodukcyjnych grup ekonomicznych w ogólnej liczbie mieszkańców Gliśnicy należy uznać za ustabilizowany. W badanym okresie następowały niewielkie zmiany udziału grupy przedprodukcyjnej oraz poprodukcyjnej w całkowitej liczbie mieszkańców.

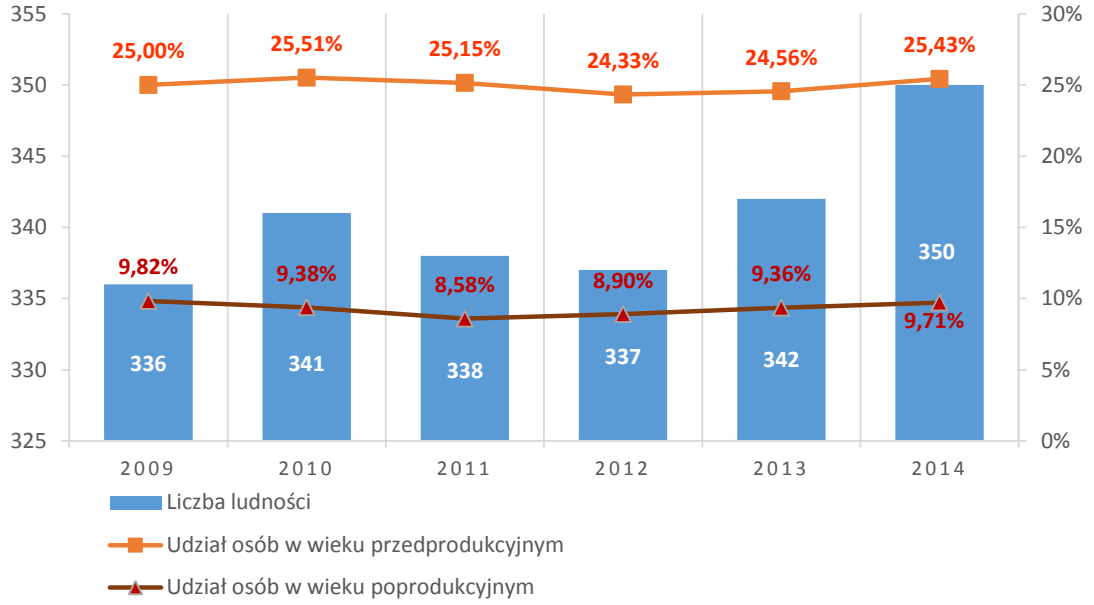

Ryc. 3.: Zmiany liczby ludności sołectwa Gliśnica w latach 2009-2014
Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

Stabilizacja występuje również w przypadku liczby osób w wieku przed- i poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym (Tab.1.).

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gliśnica						
Wskaźnik feminizacji	100,00	100,59	100,00	100,60	97,69	96,63
Wskaźnik obciążenia demograficznego	53,42	53,60	50,89	49,78	52,49	55,41
W_1	15,1	14,4	12,9	13,3	14,5	15,3
W_2	38,4	39,2	37,9	36,4	38,0	40,1
Gmina Odolanów						
Wskaźnik feminizacji	100,21	100,03	100,42	100,11	100,46	101,31
Wskaźnik obciążenia demograficznego	56,34	55,42	55,17	55,53	55,28	55,45
W_1	20,8	20,8	21,7	22,3	22,9	23,6
W_2	35,5	34,6	33,5	33,2	32,4	31,9

Tab.1.: Wskaźniki demograficzne miejscowości Gliśnica oraz gminy Odolanów w latach 2009-2014
Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Odolanów oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

Oznaczenia:
W_1 – liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym,
W_2 – liczba osób w wieku przedprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Należy zwrócić uwagę na różnice między powyższymi wskaźnikami oszacowanymi dla miejscowości Gliśnica oraz gminy Odolanów. Na koniec 2014 roku na 100 osób w wieku

produkcyjnym przypadało 8 osób w wieku poprodukcyjnym więcej i tyle samo osób w wieku przedprodukcyjnym mniej w przypadku całej gminy Odolanów. Pomimo podobnej wartości ogólnego wskaźnika obciążenia demograficznego, w Gliśnicy sytuacja demograficzna jest korzystniejsza, ponieważ społeczność miejscowości jest młodsza w porównaniu ze społecznością gminy. Analizowany okres w przypadku gminy cechuje się postępującym starzeniem się społeczeństwa (świadczą o tym wzrastający wskaźnik W_1 oraz malejący wskaźnik W_2), natomiast w przypadku Gliśnicy sytuacja jest raczej ustabilizowana.

Zarówno gmina, jak i miejscowość Gliśnica charakteryzują się dość unormowanym wskaźnikiem feminizacji, który w obu przypadkach oscyluje w granicach proporcjonalności między liczbą kobiet i mężczyzn. W ostatnich dwóch latach wartość wskaźnika dla Gliśnicy obniżyła się o niewiele ponad 3 punkty procentowe. Charakterystyczną cechą analiz przeprowadzanych w skali mikro są dość znaczne zmiany wskaźników przy niewielkich zmianach rzeczywistych wartości. W tym wypadku 3 punkty procentowe spadku wskaźnika feminizacji wyniknęły wskutek przyrostu liczby mężczyzn, którego wartość wyniosła 10, podczas gdy ogólna liczba kobiet zwiększyła się w tym samym czasie o 3.

Gliśnica	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ludności	336	341	338	337	342	350
Kobiety	168	171	169	169	169	172
Mężczyźni	168	170	169	168	173	178

Tab.2.: Liczba mieszkańców miejscowości Gliśnica wg płci w latach 2009-2014
Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

W przypadku analizowanego obszaru taka zmiana wskaźnika feminizacji nie została spowodowana zmniejszającą się liczbą kobiet, a zwiększającą się liczbą zamieszkałych mężczyzn.

2.8.1. Bezrobocie

Na przestrzeni lat 2009-2014 stopa bezrobocia dla całego powiatu ostrowskiego spadła z 13 % do 7,8 %, z kolei liczba osób bezrobotnych w gminie Odolanów zmniejszyła się z 838 do 527 (400 osób bezrobotnych na stan z 31 października 2015 roku). Malejąca liczba bezrobotnych w powiecie ostrowskim, a w szczególności gminie Odolanów, są pozytywnymi tendencjami rozwojowymi, które uwidaczniają się również w miejscowości Gliśnica.

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stan bezrobocia						
w Gliśnicy	30	18	13	16	17	10
w gminie Odolanów	838	763	713	730	693	527
Bezrobotni przypadający na 100 osób w wieku produkcyjnym						
w Gliśnicy	13,70	8,11	5,80	7,11	7,69	4,50
w gminie Odolanów	9,35	8,33	7,75	7,93	7,48	5,68

Tab. 3.: Bezrobocie w miejscowości Gliśnica i w gminie Odolanów w latach 2009-2014
Źródło: Opracowano na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowie Wielkopolskim.

W 2014 roku zaledwie 10 mieszkańców miejscowości zarejestrowanych było jako bezrobotni, co w porównaniu ze stanem z 2009 roku jest wartością trzykrotnie mniejszą. Malejący wskaźnik bezrobotnych przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym potwierdza pozytywne tendencje zaznaczające się zarówno w Gliśnicy, jak i całej gminie, bowiem sama liczba bezrobotnych nie obrazuje w pełni stanu bezrobocia, gdyż na jej podstawie nie można stwierdzić, jaki jest udział bezrobotnych wśród osób aktywnych ekonomicznie.

2.8.2. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy realizowane są w szczególności przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a także Gminno-Miejskie Centrum Pomocy Rodzinie „Wiara – Nadzieja – Miłość" oraz Stowarzyszenie „Trzeźwość" - Centrum Integracji Społecznej, wszystkie z siedzibą w Odolanowie. W latach 2009 – 2014 liczba osób korzystających z pomocy społecznej, zamieszkałych na terenie Gliśnicy ulegała wahaniom.

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Korzystający z pomocy społecznej	18	30	15	14	13	11
Świadczenia rodzinne	43	33	28	43	40	38

Tab. 4.: Liczba mieszkańców Gliśnicy korzystających z pomocy społecznej w latach 2009-2014
Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odolanowie.

W 2009 roku 18 osób korzystało z pomocy społecznej oraz zrealizowano 43 świadczenia rodzinne, natomiast w 2014 roku ze świadczeń społecznych korzystało 7 osób mniej, przy czym w roku tym udzielono 38 świadczeń rodzinnych.

2.9. UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

Z powodu położenia w pobliżu siedziby gminy – miasta Odolanowa oraz niewielkiego dystansu do Ostrowa Wielkopolskiego, sytuacja gospodarcza Gliśnicy uzależniona jest w szczególności od tych dwóch ośrodków miejskich.

2.9.1. Podmioty gospodarcze

Duża część mieszkańców wsi dojeżdża do pracy do Odolanowa lub Ostrowa Wielkopolskiego, jednak nie oznacza to, iż wieś pozbawiona jest podmiotów gospodarczych – na jej obszarze funkcjonuje 10 podmiotów gospodarczych, wśród których znajdują się m.in.: zakład usług elektroinstalacyjnych, zakład budowlany, usługi księgowe, a także przedsiębiorstwa handlowo-usługowe oferujące podstawowe produkty spożywcze i przemysłowe. Analizując sytuację gospodarczą Gliśnicy należy wspomnieć o gospodarce całej gminy Odolanów, która oparta jest na kilku dużych firmach przemysłowych oraz podmiotach usługowych. Wśród najbardziej znaczących podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie znajdują się:

- KRIO, PGNiG Zielona Góra, Gaz System – przedsiębiorstwa związane z wydobyciem oraz przesyłem gazu ziemnego,
- Skoplast – producent systemów przewodowych odwadniających oraz kanalizacyjnych,
- Przedsiębiorstwo Dombud Sp. z o. o.– projektant oraz producent konstrukcji stalowych,
- PHU Deftrans Sp. z o. o., Meble Doktór – producenci mebli,
- Tartak Burkietowicz s. c.,
- P.P.U.H. Woseba Sp. z o. o. – palarnia kawy,
- Pupil-Foods Sp. z o.o. producent karmy dla zwierząt,
- Dinopol Sp. z o.o. producent opakowań papierowych,
- PHU Defacto - malowanie proszkowe,
- Dozamech - producent mieszalników rolniczych,
- M-Rol Sp. z o.o., sp. k. - producent mieszalników rolniczych,
- Krio – serwis Sp. z o.o. - naprawa silników przemysłowych.

2.9.2. Rolnictwo

Rolnictwo jest sektorem gospodarki, którego znaczenie w tradycyjnej postaci współcześnie maleje. Praca w sektorze rolniczym jest mało opłacalna, co spowodowane jest między innymi dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych oraz cenami rynkowymi płodów rolnych, a także zmianami klimatycznymi.

Nazwa użytku	Powierzchnia [ha]	Udział w całkowitej powierzchni
GRUNTY ROLNE RAZEM	**1055,21**	**43,70%**
UŻYTKI ROLNE RAZEM	**1049,98**	**43,48%**
Grunty orne	783,90	32,46%
Sady	0,13	0,01%
Łąki trwałe	147,84	6,12%
Pastwiska trwałe	84,76	3,51%
Użytki rolne zabudowane	25,86	1,07%
Grunty pod rowami	7,49	0,31%
Nieużytki	5,22	0,22%
GRUNTY LEŚNE RAZEM	**1260,18**	**52,19%**
Lasy, grunty leśne	1259,20	52,15%
Grunty zadrzewione i zakrzewione	0,98	0,04%
GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE RAZEM	**94,53**	**3,91%**
Tereny mieszkaniowe	6,18	0,26%
Tereny przemysłowe	27,53	1,14%
Inne tereny zabudowane	2,98	0,12%
Zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	1,21	0,05%
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	0,45	0,02%
Nieużytki	1,28	0,05%
TERENY KOMUNIKACYJNE RAZEM	**54,90**	**2,27%**
Drogi	54,90	2,27%
GRUNTY POD WODAMI RAZEM	**3,52**	**0,15%**
Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	3,52	0,15%
TERENY RÓŻNE	**1,22**	**0,05%**
RAZEM	2414,66	100%

Tab. 5.: Struktura użytkowania gruntów obrębu ewidencyjnego Gliśnica (dane z 23.11.2015r.)
Źródło: Urząd Gminy i Miasta Odolanów.

W strukturze użytkowania gruntów obrębu ewidencyjnego Gliśnica dominują grunty leśne, które obejmują powierzchnię 1260 ha, co stanowi ponad 50 % całkowitej powierzchni obrębu, a także użytki rolne – 1050 ha. Wśród nich znajdują się grunty orne, stanowiące ponad 30 % powierzchni całego obrębu. Należy zwrócić uwagę na obecność gleb klas III b, IV

a i IV b na obszarze Gliśnicy, a także na fakt, że okolice Gliśnicy, zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Odolanów, posiadają najlepsze w skali gminy warunki powietrzno-wodne dla rozwoju rolnictwa, co w pozytywny sposób wyróżnia je spośród innych terenów gminy Odolanów.

L.p.	Grupa	Ogólna liczba			Powierzchnia fizyczna [ha]
		kart	Liczba gospodarstw	działek	
1	A - od 1 do 2 ha	36	36	0	46,1938
2	B - od 2 do 5 ha	17	17	0	51,9144
3	C - od 5 do 7 ha	5	5	0	31,33
4	D - od 7 do 10 ha	5	5	0	41,6822
5	E - od 10 do 15 ha	12	12	0	145,6906
6	H - od 15 do 10000 ha	4	4	0	83,287
	Razem	**79**	**79**	**0**	**400,098**
7	K1 - od 0 do 1 ha grunty nie stanowiące gospodarstw rolnych (gospodarstwo rolne od 1ha)	54	5	49	15,3679
	Razem	**133**	**84**	**49**	**415,4659**

Tab. 6.: Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych miejscowości Gliśnica (dane z 23.11.2015r.)
Źródło: Urząd Gminy i Miasta Odolanów.

Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych charakteryzuje się występowaniem dużej liczby gospodarstw o powierzchni od 1 do 2 ha, które stanowią prawie ½ wszystkich gospodarstw (nie biorąc pod uwagę jednostek o powierzchni poniżej 1 ha), jednak pod względem powierzchni to gospodarstwa grupy od 10 do 15 ha posiadają największy udział w strukturze, zajmując 145 ha powierzchni.

2.9.3. Przemysł wydobywczy

Na terenie osady Biadaszki należącej administracyjnie do Gliśnicy występują tereny eksploatacji powierzchniowej kruszyw naturalnych. Wydzielono 4 złoża (Gliśnica, Gliśnica II, Gliśnica III, Gliśnica IV). Eksploatacja złóż powoduje duże zmiany w rzeźbie terenu. W Studium znajduje się zapis o przeznaczeniu terenów poeksploatacyjnych pod budowę zakładu utylizacji odpadów.

3. PARTYCYPACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Plan Odnowy Miejscowości Gliśnica na lata 2016-2022 jest dokumentem, który powstał przy udziale interesariuszy, do których należą w szczególności mieszkańcy miejscowości Gliśnica wraz z Radą Sołecką oraz Sołtysem – p. Mirosławem Śniotałą, a także we współpracy z pracownikami Urzędu Gminy i Miasta Odolanowa.

Konsultacje społeczne są przejawem partycypowania społeczności lokalnej w decydowaniu o ważnych sprawach związanych z polityką rozwoju jednostki terytorialnej. Podstawą prawną przeprowadzania konsultacji społecznych na terenie gminy jest artykuł 5a, ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515), które posiadają następujące brzmienie:

„1. *W wypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla gminy mogą być przeprowadzone na jej terytorium konsultacje z mieszkańcami gminy.*

2. Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gminy określa uchwała rady gminy.”.

3.1. SPOTKANIE KONSULTACYJNE

Spotkanie konsultacyjne, które odbyło się 13 listopada 2015 r. w Domu Ludowym im. Tadeusza Rydza-Śmigłego w Gliśnicy miało kluczowe znaczenie dla sprecyzowania problemów, dotykających mieszkańców wsi, a także sformułowania potencjalnych sposobów ich rozwiązania. Ich przebieg zapoczątkowany został przybliżeniem mieszkańcom idei rozwoju lokalnego oraz zarysowania możliwości jego finansowania w ramach działania *„Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich”* (M07) Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 – rozdane zostały egzemplarze kart informacyjnych zawierające podstawowe informacje o PROW, w tym w szczególności dotyczące powyższego działania. Kolejnym etapem konsultacji było wspólne wypełnienie formularza problemów, co doprowadziło do określenia problemów oraz potrzeb mieszkańców Gliśnicy. Do problemów Gliśniczan, sformułowanych podczas spotkania należą:

- zły stan techniczny oraz potrzeba doposażenia świetlicy wiejskiej,
- zła jakość lub mała ilość terenów sportowo-rekreacyjnych,
- brak infrastruktury kanalizacyjnej,

- zły stan techniczny infrastruktury komunikacyjnej (drogi, chodniki),
- brak spójnej sieci chodników i ścieżek rowerowych oraz oświetlenia ulicznego
- brak oznaczeń atrakcji turystycznych,
- nieestetyczne, niezagospodarowane tereny (teren przy świetlicy; teren po zbiorniku przeciwpożarowym).

Wśród proponowanych przez mieszkańców działań, zmierzających do rozwiązania problemów znajdują się m.in.:

- kompleksowa termomodernizacja świetlicy wiejskiej z wymianą zadaszenia,
- wyposażenie świetlicy wiejskiej w urządzenia nagłaśniające oraz meble,
- zagospodarowanie terenu wokół świetlicy (lokalizacja ławek, stolików oraz elementów małej architektury),
- remont boisk,
- budowa placu zabaw oraz siłowni zewnętrznej,
- zakup sprzętu sportowego,
- budowa kanalizacji,
- budowa chodników oraz oświetlenia ulicznego,
- rewaloryzacja cmentarza niemieckiego,
- zamontowanie tablic informacyjnych i drogowskazów związanych z atrakcjami turystycznymi.

Podczas spotkania rozdano kwestionariusze, dzięki którym w pośredni sposób udało się dotrzeć do większej liczby mieszkańców i których wyniki pomogły w doprecyzowaniu problemów związanych z poszczególnymi kategoriami społeczno-ekonomicznymi (przestrzeń i infrastruktura, społeczeństwo, środowisko oraz turystyka).

3.2. ANALIZA KWESTIONARIUSZY

Celem niniejszego dokumentu jest zaplanowanie działań, których konsekwencją będzie poprawa warunków i jakości życia mieszkańców Gliśnicy, a także rozwój miejscowości.

Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców wskazują problemy, których rozwiązanie przyczyni się do poprawy warunków życia oraz przyczyni się do rozwoju miejscowości. Analiza kwestionariuszy polegała na opracowaniu 40 ankiet wypełnionych

przez mieszkańców Gliśnicy. Każda z nich składała się z 11 pytań, pogrupowanych w następujące kategorie tematyczne:

- przestrzeń i infrastruktura,
- społeczeństwo,
- środowisko przyrodnicze,
- turystyka.

Wyniki zostały zaprezentowane w postaci graficznej oraz wzbogacone o komentarz.

Ocena stanu infrastruktury

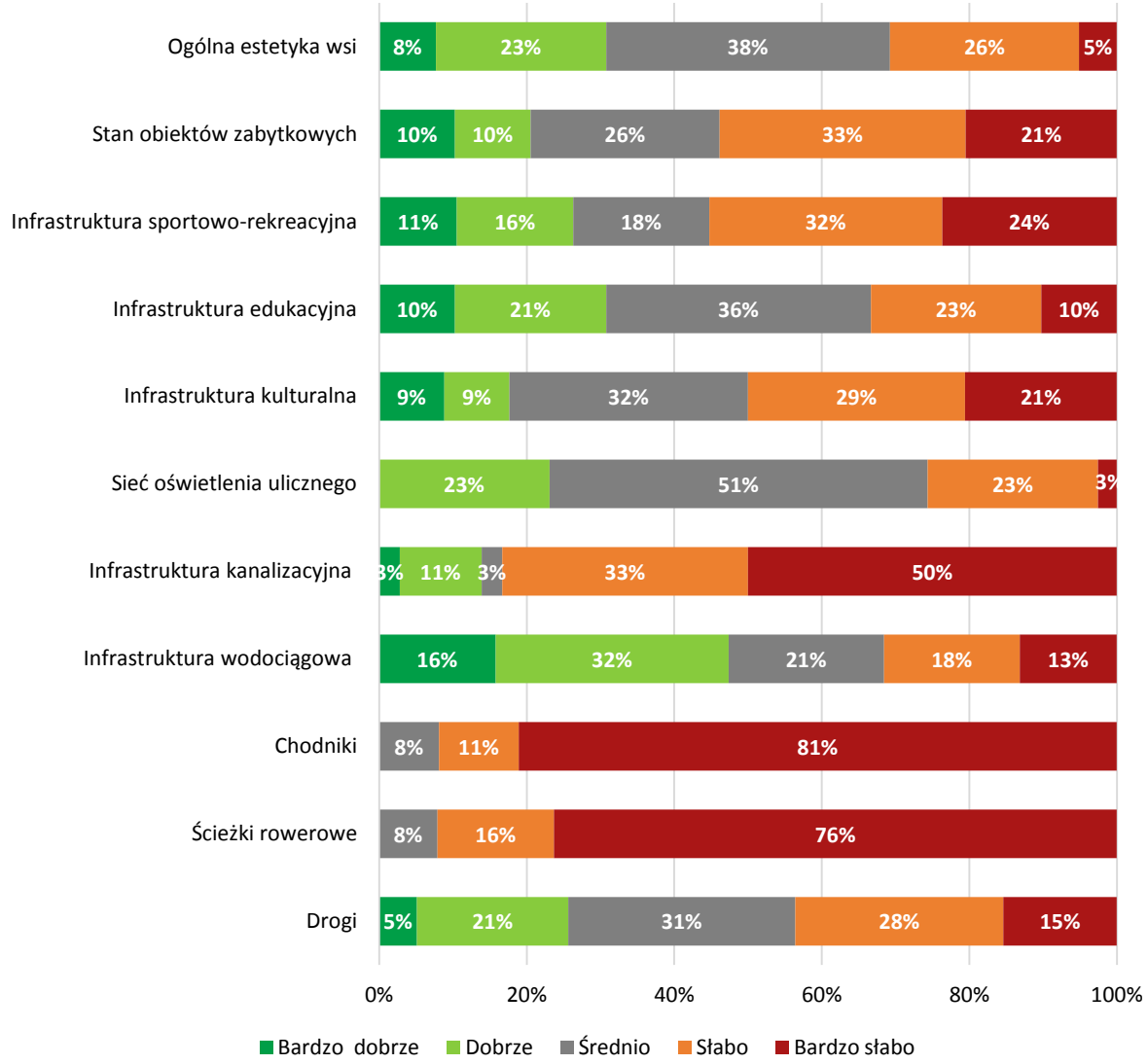

Ryc. 4.: Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 1.
Źródło: Opracowano na podstawie badań kwestionariuszowych.

Analizując odpowiedzi na pierwsze pytanie należy zwrócić uwagę na ogólną przewagę odpowiedzi o charakterze negatywnym. Wśród poszczególnych elementów infrastruktury najgorzej oceniono chodniki oraz ścieżki rowerowe – fakt ten nie powinien dziwić, bowiem na terenie miejscowości występuje niedobór wspomnianych elementów infrastruktury komunikacyjnej. Trzecim, najbardziej negatywnie ocenianym elementem infrastruktury jest sieć kanalizacyjna. Ten fakt również nie dziwi – na terenie Gliśnicy nie funkcjonuje sieć kanalizacji sanitarnej.

Mieszkańcy Gliśnicy najwięcej pozytywnych ocen przyznali infrastrukturze wodociągowej**,** co związane jest z dobrą dostępnością sieci wodociągowej. W tym wypadku należy dodać, iż cała gmina Odolanów charakteryzuje się bardzo wysokim stopniem zwodociągowania.

Względnie duża przewaga negatywnych odpowiedzi wystąpiła również w przypadku oceny stanu obiektów zabytkowych, infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz kulturalnej.

Część odpowiedzi charakteryzuje się względną neutralnością, o czym świadczy w dużej mierze udział odpowiedzi „średnio" w ich ogólnej liczbie. W szczególności dotyczy to oceny stanu sieci oświetlenia ulicznego – ponad ½ uzyskanych odpowiedzi ocenia jej stan jako „średni", przy jednocześnie występującej podobnej liczbie ocen pozytywnych i negatywnych. Świadczyć to może o zróżnicowaniu w funkcjonowaniu sieci oświetlenia ulicznego – negatywnych ocen prawdopodobnie udzielili mieszkańcy ulic nieoświetlonych oraz osoby, które dostrzegają problem sieci oświetlenia ulicznego Gliśnicy. Udzielenie odpowiedzi „średnio" przez 51 % respondentów także może świadczyć o istnieniu pewnych problemów związanych z oświetleniem gliśnickich dróg. Zróżnicowane odpowiedzi otrzymano również w przypadku oceny estetyki wsi, co może być związane m.in. z różnym interpretowaniem tego zagadnienia – część osób może oceniać stan i wygląd budynków, inni - stan czystości dróg oraz ścieżek, a jeszcze inni stan terenów zieleni. Niewątpliwie jednak 70 % ocen innych niż pozytywne może wskazywać na potrzebę działań zmierzających do poprawy szeroko rozumianej estetyki wsi. Ocena infrastruktury edukacyjnej wykazuje się podobnymi proporcjami, jak w przypadku estetyki miejscowości. Mieszkańcy Gliśnicy dostrzegają pewne obszary działania w zakresie infrastruktury edukacyjnej, które można poprawić, jednak nie stanowią one dla mieszkańców takiego problemu, jak chociażby chodniki oraz ścieżki rowerowe. Ostatnim analizowanym elementem jest ocena stanu dróg, która cechuje się odchyleniem na rzecz negatywnych ocen.

Ocena aktywności mieszkańców i współpracy społecznej

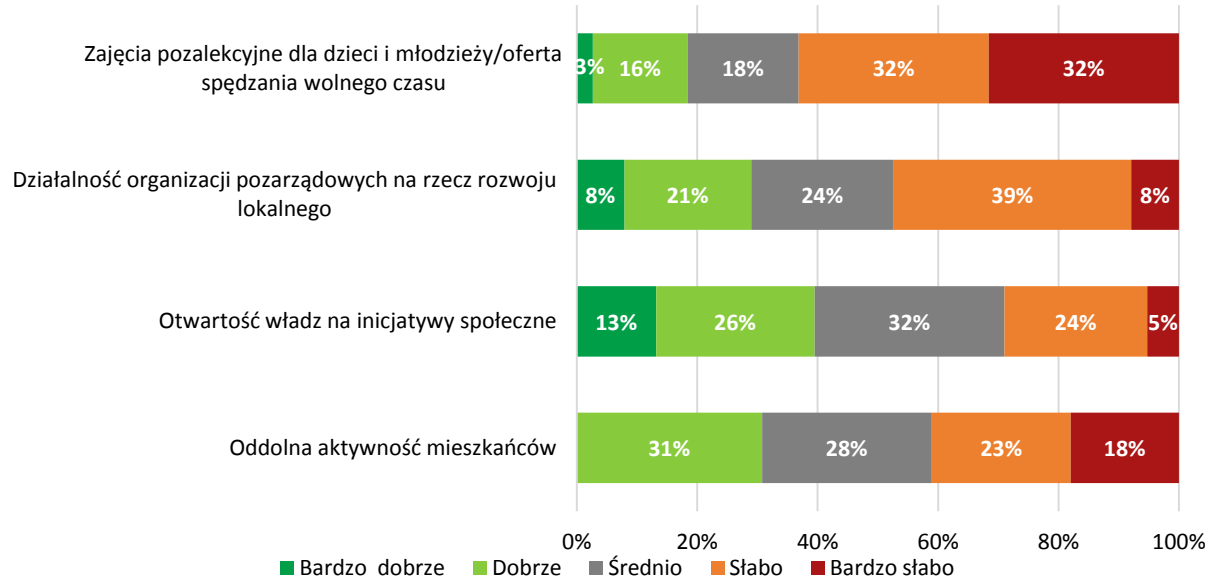

Ryc. 5.: Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 2.
Źródło: Opracowano na podstawie badań kwestionariuszowych.

Oceny elementów związanych z aktywnością mieszkańców i współpracą społeczną również charakteryzują się przewagą negatywnych odpowiedzi. Wyjątkiem jest ocena otwartości władz na inicjatywy społeczne, którą większość respondentów określa jako „dobrą" oraz „bardzo dobrą". Najwięcej negatywnych ocen przyznano ofercie spędzania wolnego czasu oraz zajęciom pozalekcyjnym dla dzieci i młodzieży - 32 % respondentów udzieliło odpowiedzi „bardzo słabo", a kolejne 32 % - „słabo". Wyraźnie wskazuje to na istnienie problemów związanych z ofertą spędzania wolnego czasu skierowaną do mieszkańców Gliśnicy. Może to być związane z brakiem miejsc służących rekreacji – placów zabaw, siłowni zewnętrznych, a także zwykłych przestrzeni otwartych wyposażonych w ławki i stoliki. Innym elementem związanym z tym zagadnieniem jest działalność świetlicy wiejskiej, która najwyraźniej nie spełnia swoich funkcji i nie oferuje wielu możliwości spędzania wolnego czasu mieszkańcom, a w szczególności dzieciom.

Mieszkańcy negatywnie ocenili również działalność organizacji pozarządowych na rzecz rozwoju lokalnego. Aż 39 % odpowiedzi „słabo" i 8 % „bardzo słabo" może wskazywać na brak zaangażowania tego typu organizacji lub też na prowadzenie działań, których skutki są sprzeczne z oczekiwaniami mieszkańców.

Oddolna aktywność mieszkańców Gliśnicy posiada zróżnicowane oceny, jednak także w tym wypadku widoczna jest przewaga negatywnych ocen, sugerująca niewystarczający stopień integracji mieszkańców.

Ocena dostępności obiektów związanych z zaspokojeniem podstawowych potrzeb

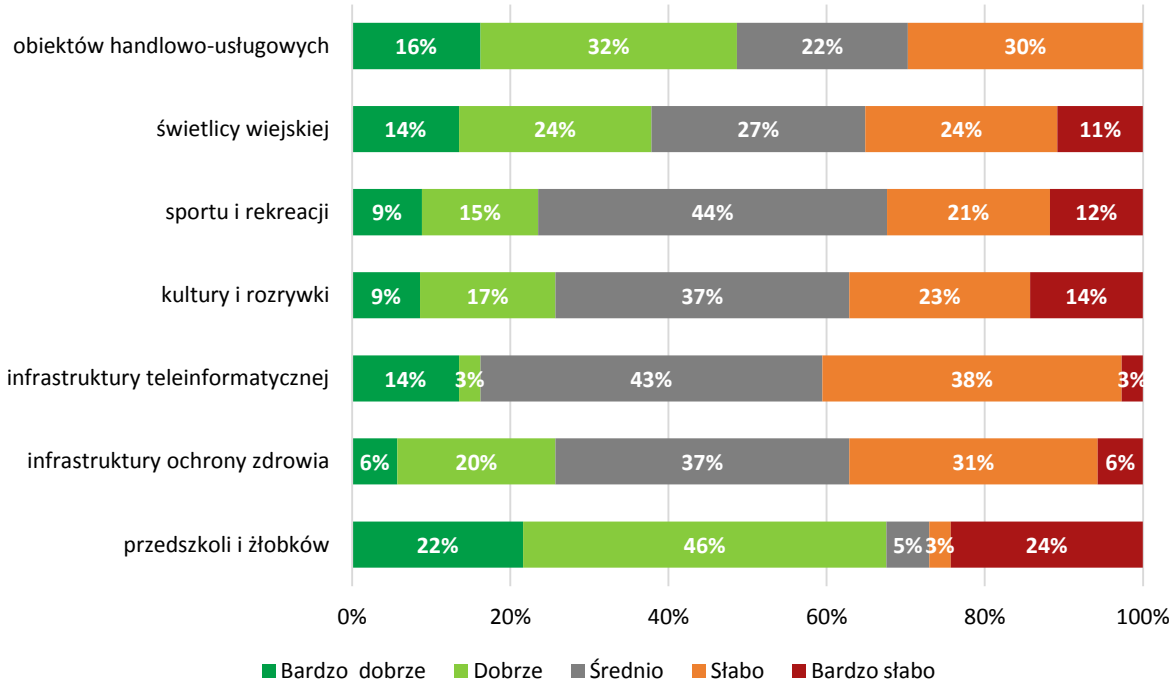

Ryc. 6.: Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 3.
Źródło: Opracowano na podstawie badań kwestionariuszowych.

Analizując dostępność do poszczególnych obiektów i terenów związanych z zaspokojeniem elementarnych potrzeb mieszkańców należy zwrócić uwagę na pozytywną ocenę dostępności przedszkoli i żłobków, będącą następstwem funkcjonowania na terenie Gliśnicy oddziału przedszkola przy szkole podstawowej. Pozytywnie oceniono również dostępność do obiektów handlowo-usługowych.

Duże zróżnicowanie ocen występuje w przypadku dostępności świetlicy wiejskiej – 35 % odpowiedzi o charakterze negatywnym może wskazywać na niewystarczającą ofertę kulturalno-rozrywkową dla poszczególnych grup mieszkańców.

Ponad 40 % odpowiedzi „średnio” uzyskały dostępności do sportu i rekreacji oraz infrastruktury teleinformatycznej, przy czym tę drugą kolejne 38 % ankietowanych oceniło jako „słabą” oraz 3 % jako „bardzo słabą”, podczas gdy zaledwie 17 % uzyskanych odpowiedzi posiadało charakter pozytywny.

Dostępność do infrastruktury ochrony zdrowia oraz do kultury i rozrywki również posiadają wysoki udział odpowiedzi „średnio” (37 %) oraz taką samą łączną liczbę odpowiedzi o wydźwięku negatywnym, co sugeruje istnienie problemów także w tym zakresie.

Ocena stanu środowiska przyrodniczego

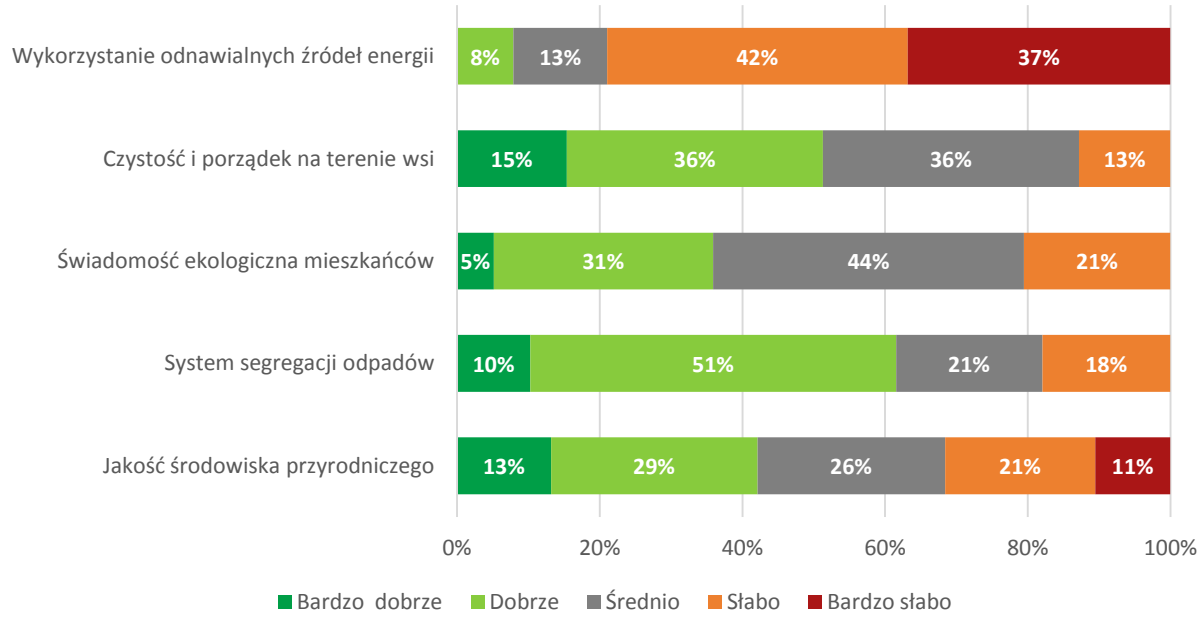

Ryc. 7.: Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 4.
Źródło: Opracowano na podstawie badań kwestionariuszowych.

Odpowiedzi związane ze sferą środowiska przyrodniczego należy uznać za pozytywne. Wyjątkiem jest ocena wykorzystania odnawialnych źródeł energii, na którą składa się aż 79 % ocen negatywnych.

Najmniej negatywnych ocen uzyskano w ocenie stanu czystości i porządku na terenie wsi oraz systemu segregacji odpadów – bardzo duża przewaga ocen pozytywnych świadczy o dobrym postrzeganiu wsi z punktu widzenia dbałości o czystość i porządek, a także w zakresie gospodarki odpadami.

Pozytywny charakter posiadają również odpowiedzi związane z oceną jakości środowiska przyrodniczego oraz świadomości ekologicznej mieszkańców. Pierwsze zagadnienie posiada jednak nieco większy udział negatywnych ocen (11 % odpowiedzi „bardzo słabo” oraz 21 % „słabo”), co może wskazywać na potrzebę działań związanych z poprawą jakości środowiska przyrodniczego wsi. Ocena świadomości ekologicznej

mieszkańców charakteryzuje się bardzo wysokim udziałem odpowiedzi „średnio", wynoszącym aż 44 % - również w tym wypadku istnieje pole do działań, zmierzających do poprawy stanu rzeczy.

Ocena sfery turystycznej

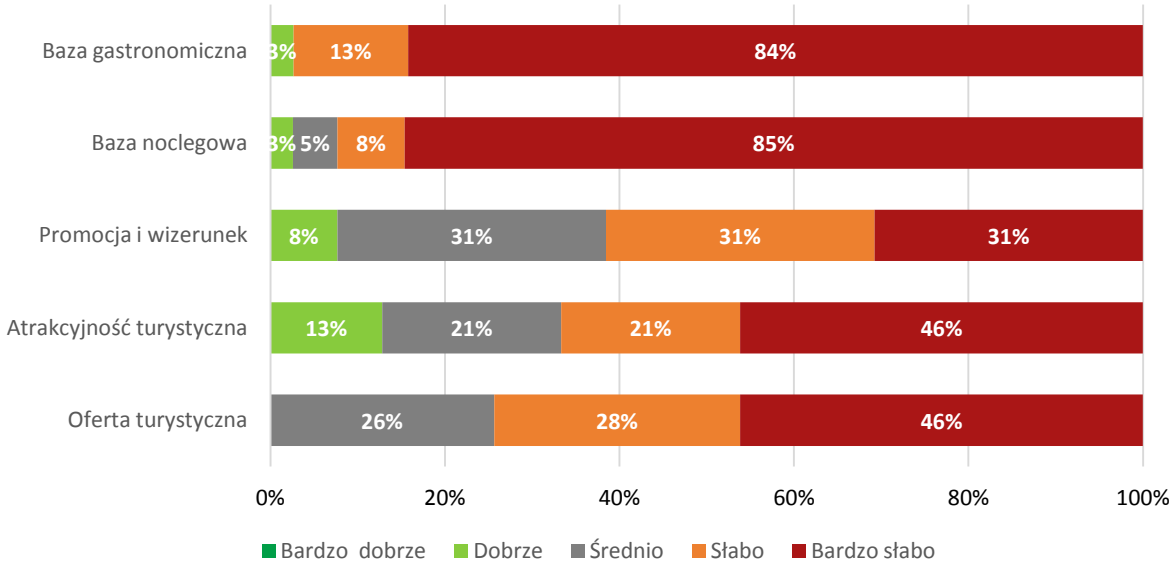

Ryc. 8.: Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 5.
Źródło: Opracowano na podstawie badań kwestionariuszowych.

Sfera turystyczna została oceniona bardzo negatywnie przez mieszkańców. Spośród poszczególnych kategorii najwięcej ocen negatywnych otrzymały baza gastronomiczna oraz baza noclegowa, które w zasadzie nie istnieją na terenie wsi. Negatywnie oceniano również pozostałe kategorie związane ze sferą turystyczną. Generalizując oceny, należy stwierdzić, iż zdaniem większości mieszkańców Gliśnica nie jest atrakcyjna pod względem turystycznym oraz nie posiada rozbudowanej oferty turystycznej.

Wskazanie działań istotnych dla mieszkańców

Pytanie 10. polegało na wskazaniu istotności poszczególnych działań związanych z rozwojem miejscowości Gliśnica. Zdaniem respondentów najmniej ważnymi operacjami są rozbudowa usług gastronomiczno-hotelarskich oraz rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Fakt niskiej wagi działań związanych z rozbudową bazy gastronomiczno-noclegowej jest ściśle związany z negatywnymi ocenami atrakcyjności oraz oferty turystycznej miejscowości. Zdaniem mieszkańców nie ma potrzeby rozbudowy tego

typu usług, skoro brak jest warunków do ich utrzymania (skoro miejscowość nie jest atrakcyjna turystycznie, nie będzie popytu na usługi gastronomiczno-noclegowe). Zastanawiać może niski priorytet działań związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej – Gliśnica nie posiada przecież wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej.

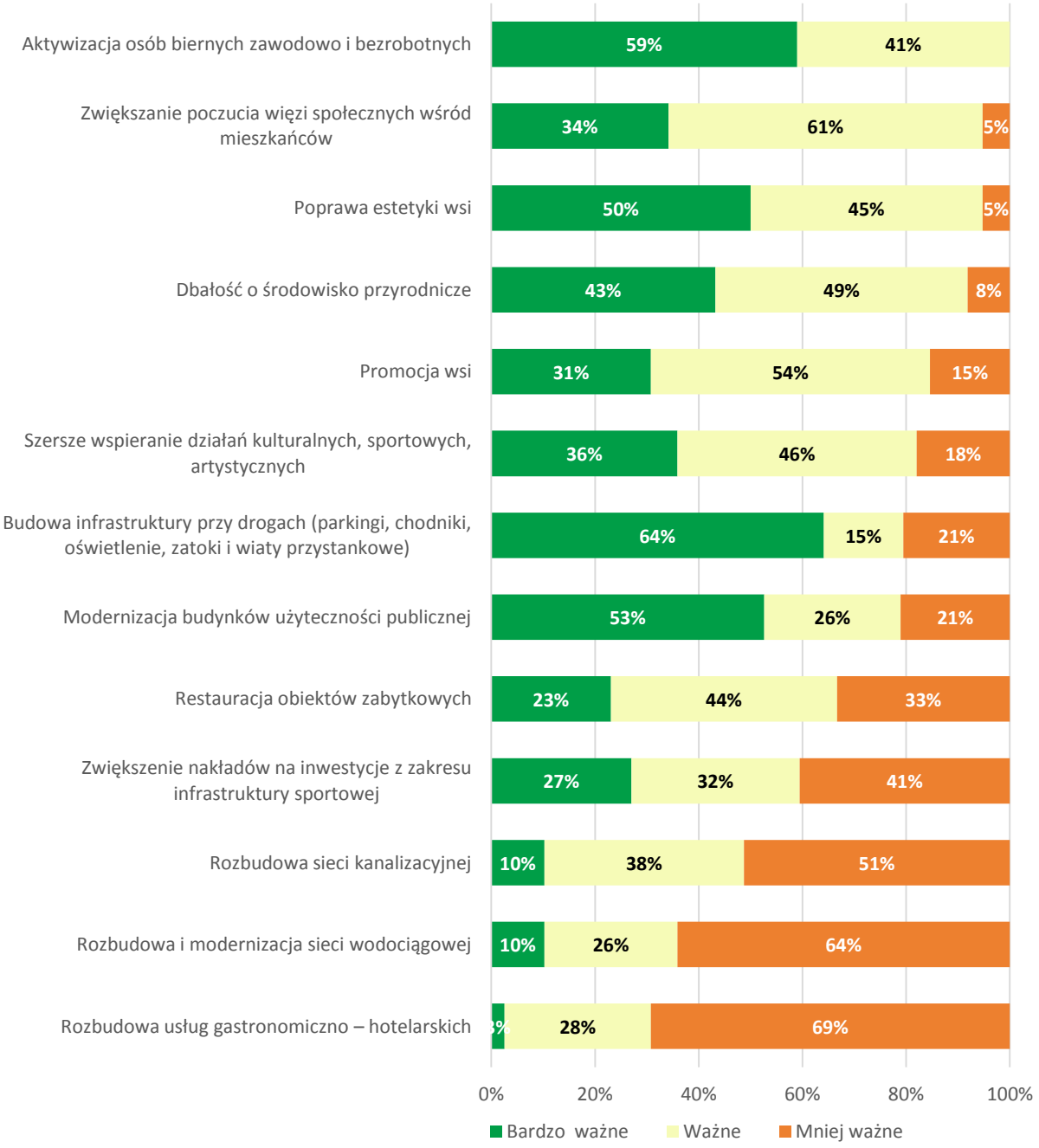

Ryc. 9.: Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 10.
Źródło: Opracowano na podstawie badań kwestionariuszowych.

Najbardziej istotnym działaniem dla mieszkańców wydaje się być aktywizacja osób biernych zawodowo i bezrobotnych. Żadna z ankietowanych osób nie oznaczyła tego zadania jako mniej ważne, co świadczy o wspólnym stanowisku mieszkańców dotyczącym wagi tego zadania. Bardzo mało respondentów uznało za mniej istotne działania związane ze zwiększeniem poczucia więzi społecznych wśród mieszkańców, poprawą estetyki wsi oraz dbałością o środowisko przyrodnicze, co w pewnym stopniu może być wyrazem znaczenia, jakie działania te mają dla mieszkańców Gliśnicy.

Budowa infrastruktury drogowej oraz modernizacja budynków użyteczności publicznej (a także aktywizacja osób biernych zawodowo) posiadają największy udział odpowiedzi „bardzo ważne" (odpowiednio: 64 % i 53 %) – zdaniem ponad połowy respondentów działania te są bardzo ważne dla mieszkańców wsi, dlatego też przedmiotowe działania należy traktować priorytetowo.

Ocena kategorii mogących najbardziej przyczynić się do rozwoju wsi

Zadaniem respondenta było subiektywne uszeregowanie od najważniejszej (1) do najmniej ważnej (4) czterech kategorii, do których należały: środowisko przyrodnicze, obiekty zabytkowe, infrastruktura techniczna oraz infrastruktura społeczna. Dodatkowo respondent miał możliwość dodania osobnej kategorii.

	Liczba odpowiedzi				Suma odpowiedzi
Znaczenie (1 - najważniejsze):	1	2	3	4	
Mnożnik (waga):	x4	x3	x2	x1	
Środowisko przyrodnicze	4	12	10	5	31
Obiekty zabytkowe	3	4	7	17	31
Infrastruktura techniczna	7	9	11	4	31
Infrastruktura społeczna	17	6	3	5	31
Suma odpowiedzi:	31	31	31	31	
	Liczba punktów				**Suma punktów**
Środowisko przyrodnicze	16	36	20	5	**77**
Obiekty zabytkowe	12	12	14	17	**55**
Infrastruktura techniczna	28	27	22	4	**81**
Infrastruktura społeczna	68	18	6	5	**97**

Tab. 7.: Sumaryczne ujęcie odpowiedzi na pytanie 11.
Źródło: Opracowano na podstawie badań kwestionariuszowych.

Pominięte zostały odpowiedzi z błędnie wypełnionymi pozycjami. Opracowanie zadania polegało na nadaniu rang poszczególnym odpowiedziom (1 – 4 pkt, 2 - 3pkt, 3 – 2 pkt, 4 – 1 pkt) oraz zsumowaniu liczby punktów dla poszczególnych kategorii, dzięki czemu możliwa była odpowiedź na pytanie, która z kategorii zdaniem respondentów może najbardziej przyczynić się do rozwoju miejscowości. Wyniki zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Im większa suma punktów danej kategorii tym jej znaczenie jest teoretycznie większe. Zgodnie z tym założeniem hierarchia kategorii prezentuje się następująco:

I. Infrastruktura społeczna (97 pkt),
II. Infrastruktura techniczna (81 pkt),
III. Środowisko przyrodnicze (77 pkt),
IV. Obiekty zabytkowe (55 pkt).

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż różnica punktowa między infrastrukturą techniczną a środowiskiem przyrodniczym jest niewielka i w zasadzie kategorie te mają, zgodnie z uzyskanymi odpowiedziami, podobne znaczenie. Największy wpływ na rozwój miejscowości może mieć zdaniem respondentów infrastruktura społeczna.

Wskazanie słabych i mocnych stron miejscowości

Odpowiedzi na pytania otwarte związane ze wskazaniem mocnych oraz słabych stron miejscowości były stosunkowo zróżnicowane, jednak część z nich często powtarzała się.

Do najczęściej wskazywanych przez respondentów mocnych stron miejscowości należą:

- obiekty oświaty,
- środowisko przyrodnicze,
- obecność nowego boiska do gry w siatkówkę,
- obecność cmentarza kurhanowego.

Jednostkowo wskazywano także m.in. otwartość władz lokalnych na inicjatywy mieszkańców, aktywność społeczna mieszkańców, obiekty zabytkowe, czystość i porządek na terenie wsi, system segregacji odpadów, czy też wykorzystanie alternatywnych źródeł energii.

Wśród słabych stron miejscowości mieszkańcy najczęściej wskazywali:

- brak połączeń autobusowych,
- niewielka długość chodników,
- brak dróg rowerowych,
- brak miejsc spotkań dla młodzieży,
- małe zaangażowanie części społeczności lokalnej w działania na rzecz rozwoju wsi,
- zły stan dróg,
- projekt budowy wiatraków.

Pojedynczo wskazywano także na inne problemy, wśród których znajdują się m.in.: brak koszy na śmieci, brak oświetlenia ulicznego (na nowym osiedlu), brak sieci kanalizacyjnej, brak turystyki oraz usług gastronomicznych, czy zły stan boiska do piłki nożnej.

Podsumowanie

Z przeprowadzonych ankiet można wyciągnąć następujące wnioski związane z funkcjonowaniem miejscowości:

a) ogólny zły stan szerokorozumianej infrastruktury wsi, w tym wielokrotnie wskazywany brak chodników oraz dróg rowerowych,
b) brak oferty spędzania wolnego czasu,
c) brak turystyki,
d) niewystarczający poziom integracji społecznej mieszkańców,
e) duże znaczenie infrastruktury społecznej dla mieszkańców,
f) zadowalający poziom zwodociągowania wsi,
g) brak sieci kanalizacji sanitarnej,
h) potrzeba aktywizacji osób biernych zawodowo i bezrobotnych,
i) dobra dostępność placówek edukacyjnych,
j) potrzeba wprowadzenia połączeń autobusowych z ważnymi na tle lokalnym oraz regionalnym ośrodkami miejskimi,
k) niewielkie znaczenie dla mieszkańców obiektów zabytkowych.

3.3. PROBLEMY MIESZKAŃCÓW GLIŚNICY

Podsumowując spotkanie konsultacyjne oraz analizę kwestionariuszy sformułowano najważniejsze problemy mieszkańców Gliśnicy:

- zły stan techniczny świetlicy,
- zły stan lub mała ilość terenów sportowo-rekreacyjnych,
- brak chodników i dróg rowerowych,
- brak sieci kanalizacji sanitarnej,
- brak przystanku autobusowego,
- brak spójnej sieci oświetlenia ulicznego,
- zły stan lub mała ilość przestrzeni publicznych,
- brak drogowskazów do atrakcji turystycznych,
- brak w przestrzeni nośników informacji o atrakcjach turystycznych,
- zaniedbany zabytkowy cmentarz niemiecki.

4. ANALIZA PROBLEMÓW

W celu prawidłowego, efektywnego oraz skutecznego rozwiązania problemów mieszkańców Gliśnicy należy dobrze zaplanować cele rozwojowe, których odzwierciedleniem będą sposoby rozwiązania zidentyfikowanych problemów. Wcześniej jednak problemy należy pogrupować w celu uporządkowania obszarów działań, z którymi się wiążą.

4.1. GRUPOWANIE PROBLEMÓW

Wskazane przez mieszkańców problemy zostały pogrupowane ze względu na kategorię społeczno-gospodarczą, z którą są związane. Wyróżniono następujące sfery problemowe:

- sfera społeczna,
- sfera techniczna,
- sfera przestrzenna.

4.1.1. Sfera społeczna

Problemy sfery społecznej związane są w szczególności z dostępnością oraz stanem infrastruktury społecznej, przez którą rozumie się wszelkie urządzenia i instytucje świadczące w sposób zorganizowany usługi jednostkowe w zakresie oświaty i wychowania, upowszechniania kultury, ochrony zdrowia, opieki społecznej oraz kultury fizycznej i turystyki. Na poziomie lokalnym, odnoszącym się w analizowanym wypadku do granic sołectwa Gliśnica sfera ta związana jest w szczególności z oświatą, kulturą, sportem i rekreacją.

Ryc. 10.: Problemy sfery społecznej mieszkańców Gliśnicy
Źródło: Opracowanie własne.

Stan techniczny świetlicy, w której odbyły się konsultacje społeczne jest zły. Zabytkowy budynek Domu Ludowego im. Edwarda Rydza-Śmigłego jest zaniedbany i wymaga kompleksowej termomodernizacji. Mieszkańcy wskazują także potrzebę wymiany zadaszenia budynku, doposażenia kuchni, zakupu niezbędnych mebli oraz sprzętu nagłaśniającego, który będzie używany podczas lokalnych wydarzeń.

Drugim problemem sformułowanym w obszarze społecznym jest zła jakość infrastruktury sportowej oraz brak terenów rekreacyjnych. Mieszkańcy wskazali w szczególności na zły stan boiska piłkarskiego, a także konieczność doposażenia infrastruktury sportowo-rekreacyjnej poprzez zakup sprzętu sportowego, w szczególności bramek przenośnych do piłki nożnej. Kluczowymi problemami w tym zakresie są również brak siłowni zewnętrznej oraz placu zabaw – miejsc rekreacji.

4.1.2. Sfera techniczna

Przez sferę techniczną rozumie się głównie elementy infrastruktury technicznej oraz transportowej, z którymi wiąże się dostępność oraz stan sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a także drogowej wraz z takimi elementami, jak: oświetlenie uliczne, przystanki autobusowe i inne urządzenia drogowe. Problemy sfery technicznej mieszkańców Gliśnicy zostały przedstawione na ryc. 6.

Kluczowym problemem natury infrastrukturalnej jest brak dostępu miejscowości Gliśnica do sieci kanalizacyjnej. Jest to szczególnie ważne w aspekcie środowiska przyrodniczego, a także wygody mieszkańców. Szambo bezodpływowe wymagające regularnego opróżniania oraz przydomowa oczyszczalnia ścieków, której funkcjonowanie (w zależności od rodzaju) również może rodzić pewne problemy powinny być rozwiązaniami zaledwie przejściowymi. W celu polepszenia warunków życia mieszkańców wskazuje się skanalizowanie miejscowości. Należy zwrócić uwagę, iż inwestycja polegająca na skanalizowaniu wsi jest tym bardziej kosztowna, im większa jest jej odległość od większej jednostki (w tym wypadku Odolanowa). Niewielka liczba mieszkańców miejscowości Gliśnica powoduje, że jej skanalizowanie nie jest priorytetem inwestycyjnym władz gminy. Planując doprowadzenie sieci kanalizacyjnej do Gliśnicy należy mieć na uwadze możliwość jej dalszej rozbudowy i doprowadzenia do innych miejscowości, co sprawi, że wystąpią korzyści nie

tylko dla mieszkańców Gliśnicy, ale także innych okolicznych, nieskanalizowanych dotychczas miejscowości gminy.

Ryc. 11.: Problemy sfery technicznej mieszkańców Gliśnicy
Źródło: Opracowanie własne.

Ważnym problemem z perspektywy mieszkańców, wskazywanym zarówno podczas spotkania konsultacyjnego, jak i wynikającym z wypełnionych przez nich ankiet, jest brak spójnej sieci chodników na obszarze wsi. Budowa chodnika w pasie drogowym wpłynie pozytywnie na bezpieczeństwo mieszkańców, a także wpłynie na poprawę estetyki miejscowości. Należy jednak zwrócić uwagę, iż gmina może realizować inwestycje z zakresu infrastruktury drogowej jedynie na drogach znajdujących się w jej zasobach, a nie wszystkie drogi przebiegające przez Gliśnicę należą do kategorii dróg gminnych – jedna z nich jest drogą powiatową, znajdującą się w zarządzie Starostwa Powiatowego Powiatu Ostrowskiego.

Kolejnym elementem infrastruktury komunikacyjnej, którego potrzebę budowy wskazują mieszkańcy miejscowości są drogi rowerowe. Komunikacja rowerowa stanowi dobrą alternatywę dla komunikacji pieszej i samochodowej oraz przyczynia się do rozwoju turystyki weekendowej. Odpowiednie poprowadzenie ścieżek rowerowych może przynieść

dodatkowe efekty nie tylko dla mieszkańców Gliśnicy, ale także mieszkańców całej gminy oraz potencjalnych turystów.

Niewątpliwie ważnym zagadnieniem dla mieszkańców jest również problem braku przystanku autobusowego na obszarze wsi – zarówno w sensie fizycznym, jak i logistycznym. Przez Gliśnicę nie przejeżdżają autobusy. W pytaniu otwartym ankiety, które dotyczyło słabych stron miejscowości prawie 40 % respondentów wskazało brak linii autobusowej.

Ostatnim wskazywanym przez mieszkańców problemem jest brak oświetlenia ulicznego na rozwijającym się osiedlu domów jednorodzinnych przy ulicy Brzozowej – lokalizacja latarni wpłynie pozytywnie na poczucie bezpieczeństwa i komfort psychiczny mieszkańców zamieszkujących ten teren oraz ułatwi dojazd do działek w godzinach wieczornych.

4.1.3. Sfera przestrzenna

Sfera przestrzenna związana jest z zagospodarowaniem przestrzennym i jego elementami, które nie należą do wcześniej wymienionych sfer. W szczególności dotyczy ona kształtowania i lokalizacji przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni, a także elementów zagospodarowania związanych z turystyką. Problemy w sferze przestrzennej zostały zaprezentowane na ryc. 7.

Najważniejszym problemem mieszkańców związanym ze sferą przestrzenną jest zła jakość lub brak urządzonych przestrzeni publicznych. Kwestia ta poruszana była zarówno podczas spotkań konsultacyjnych, jak i w ankietach. Część mieszkańców wskazuje, że miejscowa młodzież nie ma miejsc spotkań. Dotyczy to również osób z innych kategorii wiekowych.

Kolejne wskazane problemy związane są z brakiem w przestrzeni elementów opisujących i wskazujących miejscowe atrakcje turystyczne, do których należą m.in. pomniki przyrody, stanowisko archeologiczne kultury przedłużyckiej (kurhany) oraz powierzchniowe prawne formy ochrony przyrody: Obszary Natura 2000 czy Obszary Chronionego Krajobrazu. Obiekty te posiadają szczególne walory turystyczne i należy je promować m.in. poprzez zamieszczenie tablic informacyjnych oraz drogowskazów.

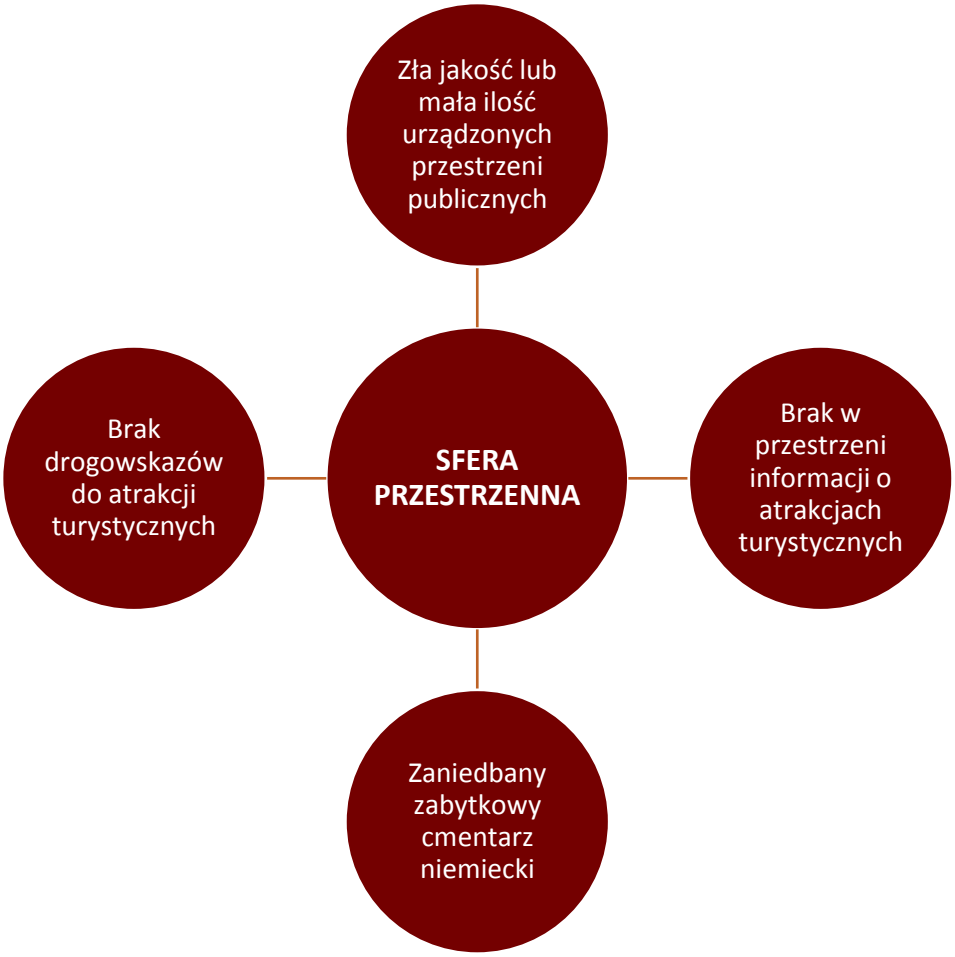

Ryc. 12.: Problemy sfery przestrzennej mieszkańców Gliśnicy
Źródło: Opracowanie własne.

Ostatnim wskazywanym problemem mieszkańców jest stan cmentarza niemieckiego zlokalizowanego na terenie wsi. Może on stanowić kolejne atrakcyjne turystycznie miejsce, jednak wcześniej należy podjąć działania na rzecz jego renowacji.

4.2. RELACJE MIĘDZY SFERAMI PROBLEMÓW

Należy zauważyć, że sprecyzowane przez mieszkańców problemy, przydzielone do poszczególnych kategorii, często wykraczają poza ich obręb. Rozwiązując problemy należy tworzyć spójne projekty, wykraczające poza jedną z powyższych sfer. Na przykład budowę przystanku autobusowego można połączyć z budową chodnika przy tej samej drodze. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, że ważna jest nie tylko integracja działań, ale także odpowiednia ich kolejność. Podczas chęci realizacji dwóch projektów inwestycyjnych polegających na doprowadzeniu sieci kanalizacyjnej, której przebieg ma następować pod

pasem drogowym drogi „x" oraz remoncie pasa drogowego drogi „x", należy odpowiednio ustalić daty planowanych prac. Błędnym działaniem byłoby wyremontowanie drogi, a następnie poprowadzenie pod nią sieci kanalizacyjnej. Relację między działaniami w poszczególnych kategoriach przedstawia poniższa rycina.

Ryc. 13.: Relacje zachodzące między sferami problemów
Źródło: Opracowanie własne.

Z tego też powodu ważne jest sporządzanie planów i strategii rozwoju. Odpowiednio zaprojektowany dokument strategiczny zapewni spójność, kompleksowość, komplementarność oraz odpowiednią kolejność działań.

5. USTALENIE CELÓW ROZWOJOWYCH

Na podstawie charakterystyki miejscowości Gliśnica oraz problemów zdiagnozowanych podczas konsultacji społecznych sformułowano cele główne, cele operacyjne oraz konkretne działania lub inwestycje, których realizacja będzie równoznaczna z rozwiązaniem zidentyfikowanych problemów. Układ celów i działań jest hierarchiczny, co oznacza, że poszczególne działania przyczyniają się do realizacji celów rozwojowych.

CEL 1. Modernizacja i rozwój infrastruktury

C.1.1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej:

D.1.1. Budowa kanalizacji sanitarnej;

C.1.2. Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej:

D.1.2. Budowa dróg i chodników,

D.1.3. Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego,

D.1.4. Budowa dróg rowerowych,

D.1.5. Wprowadzenie połączenia komunikacji autobusowej;

C.1.3. Poprawa jakości obiektów służących integracji społecznej:

D.1.6. Remont i termomodernizacja świetlicy wiejskiej,

D.1.7. Doposażenie świetlicy wiejskiej;

C.1.4. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej:

D.1.8. Budowa placu zabaw,

D.1.9. Budowa siłowni zewnętrznej,

D.1.10. Zakup sprzętu sportowego,

D.1.11. Modernizacja boiska do piłki nożnej.

CEL. 2. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości przestrzeni publicznych:

C.2.1. Utworzenie nowych otwartych przestrzeni publicznych:

D.2.1. Zagospodarowanie terenu po zbiorniku przeciwpożarowym,

D.2.2. Zagospodarowanie terenu w okolicy boiska do siatkówki;

C.2.2. Poprawa jakości istniejących otwartych przestrzeni publicznych:

D.2.3. Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy.

CEL. 3. Zapewnienie warunków do rozwoju turystyki weekendowej:

C.3.1. Zwiększenie dostępności informacji o atrakcjach turystycznych:

D.3.1. Utworzenie witryny internetowej Gliśnicy i okolic wraz ze sporządzeniem mapy interaktywnej,

D.3.2. Zainstalowanie tablic informacyjnych i drogowskazów o atrakcjach turystycznych;

C.3.2. Promocja dziedzictwa kulturowego wsi:

D.3.3. Rewaloryzacja cmentarza.

Osiągnięcie wyżej sformułowanych celów rozwojowych doprowadzi do poprawy jakości i warunków życia mieszkańców miejscowości, a także przyczyni się do dalszego jej rozwoju. Dodatkowym efektem może być wpływ na konkurencyjność oraz atrakcyjność turystyczną gminy.

5.1. USZCZEGÓŁOWIENIE DZIAŁAŃ

Poszczególne działania i inwestycje zostały uszczegółowione poprzez wskazanie możliwych źródeł finansowania z Programów Operacyjnych, za pomocą których następuje dystrybucja środków Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. Każde sformułowane działanie zostało zaprojektowane w taki sposób, by realizowało cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025. Nawiązania do celów tego dokumentu również zostały wskazane dla każdego z działań/inwestycji. Uszczegółowienie działań zostało przedstawione w tabeli stanowiącej załącznik do niniejszego dokumentu.

Id: 0B52CE09-7286-4D8C-B789-CBCA111F0BCE. Podpisany

6. WDRAŻANIE I MONITORING

W celu prawidłowej realizacji założeń Planu Odnowy Miejscowości Gliśnica należy odpowiednio zaplanować system wdrażania oraz monitoringu podejmowanych działań. Najważniejszymi podmiotami w tym zakresie będą Sołtys wraz z Radą Sołecką oraz pracownicy Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

6.1. WDRAŻANIE

Przygotowanie harmonogramu realizacji działań jest jednym z elementów wdrażania Planu. Harmonogram musi być spójny z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym Gminy i Miasta Odolanów. W tym celu Rada Sołecka miejscowości powinna podjąć działania, których skutkiem będzie umieszczenie operacji zawartych w Planie Odnowy Miejscowości w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym. Zaledwie siedmioletni horyzont czasowy Planu Odnowy Miejscowości może być niewystarczający, z uwagi na liczbę planowanych do realizacji inwestycji. Dlatego też wskazuje się potrzebę weryfikacji i kontynuację wdrażania działań ujętych w niniejszym dokumencie, jeśli nie zostaną one zrealizowane w horyzoncie czasowym Planu, a których realizacja nadal będzie ważnym elementem rozwoju miejscowości oraz poprawy warunków życia jej mieszkańców. Wskazuje się również cykliczne organizowanie zebrań Rady Sołeckiej, których przedmiotem będzie omówienie postępów wdrażania dokumentu.

6.2. MONITORING

Za monitoring realizacji Planu będzie odpowiedzialny Sołtys wraz z Radą Sołecką. Wskazuje się organizowanie corocznych zebrań Rady Sołeckiej, których przedmiotem będzie podsumowanie zrealizowanych na przestrzeni danego roku działań oraz ewentualne korygowanie harmonogramu realizacji Planu.

W celu określenia skutków wdrażania Planu należy zaprojektować wskaźniki, które będą odzwierciedlać efekty przeprowadzonych inwestycji. Przykładowy zestaw wskaźników został zaprezentowany poniżej:

- długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej [m],
- liczba użytkowników sieci kanalizacji sanitarnej [os.],

Id: 0B52CE09-7286-4D8C-B789-CBCA111F0BCE. Podpisany

- długość wybudowanych chodników [m],
- liczba zamontowanych latarni ulicznych [szt.],
- długość wybudowanych dróg rowerowych [m],
- długość wybudowanych, zmodernizowanych dróg [m],
- liczba zbudowanych przystanków autobusowych [szt.],
- dobowa liczba przejazdów autobusowych [szt.],
- liczba świetlic poddana termomodernizacji [szt.]
- wartość zakupionego wyposażenia świetlicy [zł],
- wartość zakupionego sprzętu sportowego [zł],
- liczba wybudowanych placów zabaw [szt.],
- liczba wybudowanych siłowni zewnętrznych [szt.],
- powierzchnia urządzonych przestrzeni publicznych [m^2],
- liczba zamontowanych ławek [szt.],
- liczba zamontowanych tablic informacyjnych [szt.],
- liczba zamontowanych drogowskazów [szt.],
- liczba funkcjonujących witryn internetowych dotyczących miejscowości Gliśnica i okolicy [szt.],
- powierzchnia cmentarza poddana rewaloryzacji [m^2].

Podczas monitoringu realizacji Planu ważna jest również ocena efektywności oraz skuteczności podejmowanych działań, gdzie przez efektywność rozumie się relację osiągniętych wyników do nakładów poniesionych na ich realizację, a skuteczność – stopień osiągnięcia założonego celu.

Zał. 1. Uszczegółowienie celów rozwojowych.

CEL ROZWOJOWY:	**1. MODERNIZACJA I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY**		
CEL OPERACYJNY:	**C.1.1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej**		
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.1.1. Budowa kanalizacji sanitarnej**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**
Inwestycja realizowana w kilku etapach: zaplanowanie przebiegu sieci, przygotowanie dokumentacji związanej z budową kanalizacji sanitarnej, przygotowanie wniosków o dofinansowanie, budowa sieci. Realizacja inwestycji znacznie przyczyni się do ochrony środowiska przyrodniczego oraz poprawy warunków życia mieszkańców.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I DROGOWEJ ORAZ MAKSYMALIZACJA WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII"** Cel Operacyjny 1: "Zmniejszenie zanieczyszczenia gleby oraz poprawa stanu czystości wód poprzez rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.2. - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej architektury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii; Operacja: "Gospodarka wodno-ściekowa"
	zadanie: "budowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie miasta oraz na obszarach wiejskich"	**Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020**	4.3.1 - "Gospodarka wodno-ściekowa"
CEL OPERACYJNY:	**C.1.2. Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej**		
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.1.2. Budowa dróg i chodników** - remont drogi powiatowej ul. Ostrowska, przebudowa drogi gminnej ul. Leśna, budowa drogi gminnej Gliśnica – Raczyce, budowa drogi gminnej ul. Rzemieślnicza, budowa drogi gminnej wraz z odwodnieniem ul. Spacerowa, budowa drogi gminnej ul. Milenijna.	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**
Wyznaczenie ulic, przy których należy wybudować chodniki, przygotowanie dokumentacji technicznej, przygotowanie wniosków o dofinansowanie, realizacja inwestycji. Efektem działań będzie poprawa stanu bezpieczeństwa na drogach oraz estetyki wsi.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I DROGOWEJ ORAZ MAKSYMALIZACJA WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII"** Cel Operacyjny 2: "Poprawa infrastruktury drogowej i towarzyszącej w celu zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.2. - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej architektury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii; Operacja: "Budowa lub modernizacja dróg lokalnych"
	zadanie: "budowa, przebudowa, modernizacja i remont dróg gminnych, parkingów i chodników"		
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.1.3. Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego** - budowa oświetlenia ulicznego na osiedlu przy ul. Brzozowej, budowa oświetlenia ulicznego przy ul. Polnej, budowa oświetlenia ul. Milenijna.	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**
Inwestycja polegająca na wyposażeniu dróg w oświetlenie uliczne oraz ewentualnej wymianie istniejącego oświetlenia ulicznego na bardziej wydajne. Realizacja inwestycji przyczyni się do poprawy stanu bezpieczeństwa oraz zwiększenia komfortu psychicznego mieszkańców nieoświetlonych dotychczas ulic.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I DROGOWEJ ORAZ MAKSYMALIZACJA WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII"** Cel Operacyjny 2: "Poprawa infrastruktury drogowej i towarzyszącej w celu zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.2. - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej architektury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii; Operacja: "Budowa lub modernizacja dróg lokalnych"
	zadanie: "rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego" –		
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.1.4. Budowa dróg rowerowych** - budowa ścieżki rowerowej wraz z odwodnieniem Odolanów-Gliśnica	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**

Wytyczenie przebiegu dróg rowerowych przy drogach lokalnych oraz dostosowanie istniejących ścieżek prowadzących do miejsc atrakcyjnych turystycznie do ruchu rowerowego.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ROZWÓJ TURYSTYKI WEEKENDOWEJ I POBYTOWEJ POPRZEZ BUDOWĘ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, PROMOCJĘ TURYSTYCZNĄ ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO";** Cel Operacyjny 1: "Rozwój i popularyzacja turystyki pieszej i rowerowej"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.2. - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej architektury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii; Operacja: "Budowa lub modernizacja dróg lokalnych"
	zadanie: "budowa ciągów pieszo-rowerowych"		
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.1.5. Wprowadzenie połączenia komunikacji autobusowej**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**
Wprowadzenie połączeń autobusowych wpłynie na dostępność mieszkańców do usług publicznych, a także da im możliwość podróżowania bez konieczności korzystania z samochodów. Elementarnymi działaniami w tym zakresie będą budowa przystanku autobusowego lub wiaty przystankowej oraz zaplanowanie przebiegu linii autobusowej w taki sposób, aby korzyści jej funkcjonowania pojawiły się także wśród mieszkańców innych miejscowości.	-	-	-
CEL OPERACYJNY:	**C.1.3. Poprawa jakości obiektów służących integracji społecznej**		
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.1.6. Remont i termomodernizacja świetlicy wiejskiej – zadanie priorytetowe**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**
Inwestycja polegająca na termomodernizacji budynku wraz z wymianą dachu.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH I MIESZKALNICTWA"**; Cel Operacyjny 2: "Zwiększenie atrakcyjności Gminy jako miejsca zamieszkania"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.4. - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury; Operacja: "Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej" i Poddziałanie 7.6. - Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej; Operacja: "Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego"
	zadanie: "modernizacja budynków świetlic i miejsc spotkań mieszkańców"		
	STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I DROGOWEJ ORAZ MAKSYMALIZACJA WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII"; Cel Operacyjny 3: "Zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza"	**Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020**	3.2.1 - "Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej"
	zadanie: "prowadzenie działań termomodernizacyjnych"		
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.1.7. Doposażenie świetlicy wiejskiej**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**

Inwestycja polegająca na zakupie mebli do świetlicy wiejskiej, w tym wyposażenia kuchni oraz zakupie sprzętu niezbędnego do organizacji wydarzeń kulturalnych (m.in. sprzętu nagłaśniającego)	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH I MIESZKALNICTWA"**; Cel Operacyjny 2: "Zwiększenie atrakcyjności Gminy jako miejsca do zamieszkania" zadanie: "modernizacja budynków świetlic i miejsc spotkań dla mieszkańców"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.4. - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury; Operacja: "Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej"
CEL OPERACYJNY:	**C.1.4. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej**		
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.1.8. Budowa placu zabaw**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**
Inwestycja polega na montażu urządzeń rekreacyjnych skierowanych do dzieci oraz ławek i koszy na śmieci. Realizacja inwestycji zapewni lepsze warunki do rekreacji najmłodszym mieszkańcom miejscowości.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ROZWÓJ TURYSTYKI WEEKENDOWEJ I POBYTOWEJ POPRZEZ BUDOWĘ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, PROMOCJĘ TURYSTYCZNĄ ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO"**; Cel Operacyjny 2: "Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej" zadanie: "budowa i modernizacja placów zabaw na terenie Gminy i Miasta"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.4. - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury; Operacja: "Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej"
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.1.9. Budowa siłowni zewnętrznej**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**
Montaż urządzeń sportowo-rekreacyjnych umożliwi mieszkańcom różnych grup wiekowych aktywną rekreację na świeżym powietrzu. Realizacja inwestycji przyczyni się do promocji sportu oraz zdrowego trybu życia.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ROZWÓJ TURYSTYKI WEEKENDOWEJ I POBYTOWEJ POPRZEZ BUDOWĘ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, PROMOCJĘ TURYSTYCZNĄ ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO"**; Cel Operacyjny 2: "Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej" zadanie: "budowa i modernizacja obiektów i terenów pełniących funkcje sportowe, rekreacyjne i kulturowe"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.4. - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury; Operacja: "Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej"
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.1.10. Zakup sprzętu sportowego**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**
Inwestycja polega na zakupie podstawowego sprzętu sportowego służącego rekreacji głównie dzieci i młodzieży. Zakup sprzętu umożliwi organizowanie w okresie wiosenno-letnim w ramach działalności świetlicy zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, a także wydarzeń sportowych.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ROZWÓJ TURYSTYKI WEEKENDOWEJ I POBYTOWEJ POPRZEZ BUDOWĘ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, PROMOCJĘ TURYSTYCZNĄ ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO"**; Cel Operacyjny 2: "Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej" zadanie: "wzbogacenie oferty rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.4. - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury; Operacja: "Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej"
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.1.11. Modernizacja boiska do piłki nożnej**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**

Celem modernizacji jest uporządkowanie boiska poprzez poprawę stanu nawierzchni oraz zakup bramek, siatek wraz z lokalizacją ławek i koszy na śmieci. Przewiduje się realizację także innych niezbędnych działań, które wpłyną pozytywnie na funkcjonowanie boiska.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ROZWÓJ TURYSTYKI WEEKENDOWEJ I POBYTOWEJ POPRZEZ BUDOWĘ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, PROMOCJĘ TURYSTYCZNĄ ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO"**; Cel Operacyjny 2: "Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej" zadanie: "budowa i modernizacja obiektów i terenów pełniących funkcje sportowe, rekreacyjne i kulturowe"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.4. - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury; Operacja: "Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej"

CEL ROZWOJOWY:	**2. ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO WYSOKIEJ JAKOŚCI OTWARTYCH PRZESTRZENI PUBLICZNYCH**		
CEL OPERACYJNY:	**C.2.1. Utworzenie nowych przestrzeni publicznych**		
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.2.1. Zagospodarowanie terenu po zbiorniku przeciwpowodziowym**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**
Dostosowanie byłego zbiornika przeciwpowodziowego wraz z jego otoczeniem do pobytu ludzi poprzez uporządkowanie zieleni, wytyczenie ścieżek wraz z ewentualnym wyposażeniem przestrzeni w ławki i kosze na śmieci.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH I MIESZKALNICTWA"**; Cel Operacyjny 2: "Zwiększenie atrakcyjności Gminy jako miejsca do zamieszkania" zadanie: "podnoszenie standardów terenów rekreacyjnych"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.4. - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury; Operacja: "Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej"
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.2.2. Zagospodarowanie terenu w okolicy boiska do siatkówki**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**
Inwestycja polega na dalszym rozwoju terenów sportowo-rekreacyjnych na obszarze lokalizacji boiska do siatkówki. Uporządkowanie zieleni, umożliwienie mieszkańcom spędzania wolnego czasu dzięki lokalizacji ławek oraz stolików wraz z koszami na śmieci. Realizacja inwestycji ułatwi organizowanie i przeprowadzanie rozgrywek sportowych, które połączyć będzie można z innymi wydarzeniami mającymi miejsce na terenie wsi.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH I MIESZKALNICTWA"**; Cel Operacyjny 2: "Zwiększenie atrakcyjności Gminy jako miejsca do zamieszkania" zadanie: "podnoszenie standardów terenów rekreacyjnych"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.4. - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury; Operacja: "Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej"
CEL OPERACYJNY:	**C.2.2. Poprawa jakości istniejących przestrzeni publicznych**		
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.2.3. Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**

Świetlica wiejska jako centrum życia kulturalnego wsi potrzebuje otoczenia, sprzyjającego spędzaniu wolnego czasu oraz organizacji wydarzeń kulturalnych. Lokalizacja ławek, stolików, koszy na śmieci oraz uporządkowanie zieleni przyczyni się do tego. Remont nawierzchni placu rekreacyjno - sportowego przy świetlicy wiejskiej .	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH I MIESZKALNICTWA"**; Cel Operacyjny 2: "Zwiększenie atrakcyjności Gminy jako miejsca do zamieszkania" zadanie: "modernizacja budynków świetlic i miejsc spotkań dla mieszkańców"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.4. - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury; Operacja: "Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej"

CEL ROZWOJOWY:	**3. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU TURYSTYKI WEEKENDOWEJ**		
CEL OPERACYJNY:	**C.3.1. Zwiększenie dostępności informacji o atrakcjach turystycznych**		
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.3.1. Utworzenie witryny internetowej Gliśnicy i okolic wraz ze sporządzeniem mapy interaktywnej**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**
Realizacja działania wpłynie pozytywnie na dostępność informacji turystycznej o okolicy. Sporządzenie mapy interaktywnej oraz umieszczenie jej na witrynie internetowej ułatwi odnalezienie atrakcji turystycznych w przestrzeni.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ROZWOJ TURYSTYKI WEEKENDOWEJ I POBYTOWEJ POPRZEZ BUDOWĘ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, PROMOCJĘ TURYSTYCZNĄ ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO"**; Cel Operacyjny 3: "Wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa kulturowego do rozwoju turystyki weekendowej i pobytowej" zadanie: "promocja i popularyzacja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego"	**Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020**	4.4.1. Inwestycje w obszarze dziedzictwa kulturowego regionu
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	**D.3.2. Zainstalowanie tablic informacyjnych i drogowskazów dotyczących atrakcji turystycznych**	**ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	**NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY**	**PROGRAM**	**NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA**
Obecność drogowskazów w przestrzeni wpłynie na dostępność atrakcji turystycznych oraz przyczyni się do ich promocji poprzez odpowiednio dobraną lokalizację w widocznych miejscach, zarówno przy drogach rowerowych i ścieżkach pieszych, jak i drogach ruchu kołowego. Tablice informacyjne poprawią stan wiedzy turystów o atrakcjach turystycznych, a umieszczenie na tablicach map okolicy z oznaczonymi atrakcjami wpłynie na orientację w terenie odwiedzających oraz umożliwi sprawne przedostanie się w inne miejsca.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ROZWOJ TURYSTYKI WEEKENDOWEJ I POBYTOWEJ POPRZEZ BUDOWĘ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, PROMOCJĘ TURYSTYCZNĄ ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO"**; Cel Operacyjny 3: "Wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa kulturowego do rozwoju turystyki weekendowej i pobytowej" zadanie: "promocja i popularyzacja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego"	**Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020**	4.4.1. Inwestycje w obszarze dziedzictwa kulturowego regionu

CEL OPERACYJNY:	C.3.2. Promocja dziedzictwa kulturowego wsi		
DZIAŁANIE/NAZWA IWESTYCJI:	D.3.3. Rewaloryzacja cmentarza	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	
OPIS DZIAŁANIA/INWESTYCJI	NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY	PROGRAM	NAZWA DZIAŁANIA/PODDZIAŁANIA
Działania rewaloryzacyjne polegające na uporządkowaniu zieleni wraz z oczyszczeniem ścieżek i wytyczeniem nowych.	**STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025 - CEL STRATEGICZNY: "ROZWOJ TURYSTYKI WEEKENDOWEJ I POBYTOWEJ POPRZEZ BUDOWĘ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, PROMOCJĘ TURYSTYCZNĄ ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO"**; Cel Operacyjny 3: "Wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa kulturowego do rozwoju turystyki weekendowej i pobytowej"	**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020**	M07 - "Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich"; Poddziałanie 7.4. - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury; Operacja: "Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej"
	zadanie: "remont i modernizacja obiektów zabytkowych"	**Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020**	4.4.1. Inwestycje w obszarze dziedzictwa kulturowego regionu

Uzasadnienie

Plany Odnowy Miejscowości Tarchały Wielkie i Gliśnica zostały opracowane przez mieszkańców sołectwa Tarchały Wielkie oraz sołectwa Gliśnica w oparciu o rozwiązania zawarte w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. 2013 poz. 501 ze zmianami).

Plany Odnowy Miejscowości Tarchały Wielkie i Gliśnica zostały przyjęte uchwałami Zebrania Wiejskiego sołectwa Tarchały Wielkie z dnia 1 kwietnia 2015 r. oraz Zebrania Wiejskiego sołectwa Gliśnica z dnia 1 lutego 2016 r.

Celem Planu Odnowy Miejscowości jest stworzenie długofalowej strategii rozwoju miejscowości i wskazanie działań, które wpłyną na poprawę jakości życia na wsi, przyczynią się do aktywizacji mieszkańców, zaspokojenia podstawowych potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz podniosą atrakcyjność turystyczną regionu.

Ponieważ poszczególne sołectwa występują z licznymi inicjatywami mającymi istotne znaczenie dla lokalnej społeczności dlatego zasadne jest wspieranie tych inicjatyw i przedsięwzięć środkami pochodzącymi z funduszy europejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest obligatoryjnym załącznikiem do wniosków składanych w celu uzyskania wsparcia finansowego na realizację zadań inwestycyjnych na obszarach wiejskich.